

LEVANIŠKIŲ KAIMO BENDRUOMENĖS “ABIPUS NEVĖŽIO”

Agroturizmo paslaugų vystymo
veiksmų planas

Anykščių rajono savivaldybė

Anykščių r. savivaldybė, kartu su Panevėžio r., Šilutės r., Varėnos r. ir Vilniaus r. savivaldybėmis patenka į didžiausių savivaldybių penketuką. Anykščių r. savivaldybė yra Utenos apskrities vakarinėje dalyje. Didžioji teritorijos dalis išsidėsčiusi Vakarų Aukštaičių plynaukštėje, pietryčiuose pereinančioje į Aukštaičių aukštumą. Rajono vakarų dalis yra Nevėžio žemumos pakraštyje.

2023 m. duomenimis, Anykščių r. savivaldybės plotas – 176500 ha. Anykščių r. teritorijoje 2024 m. pradžioje gyveno 22 372 nuolatiniai gyventojai, daugiau nei pusė – kaime (12 981), Anykščių mieste – 9391. Anykščių rajone yra įsikūrę 3 miestai (savivaldybės centras – Anykščiai, Kavarskas ir Troškūnai), 8 miesteliai ir 758 kaimai. Anykščių r. įsikūrusios seniūnijos:

- Troškūnų: seniūnijos centras – Troškūnai. Seniūnijos plotas 92153 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 2308. Seniūniją sudaro: 1 miestas, 1 miestelis, 74 kaimai, 24 viensėdžiai. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Anykščių rajono Troškūnų seniūnijos Kiaušagalio bendruomenė, Anykščių rajono Raguvėlės bendruomenė, Anykščių rajono Smėlynės kaimo bendruomenė, „Raguvėlės juosta“ asociacija, Surdegio bendruomenė, Troškūnų bendruomenė, Vašuokėnų bendruomenė.
- Anykščių: seniūnijos centras – Anykščiai. Seniūnijos plotas 27106 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 3543. Seniūniją sudaro: 1 miestas, 100 kaimų, 8 viensėdžiai. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Anykščių rajono Burbiškio kaimo bendruomenė, Anykščių krašto Rubikiečių bendrija, Anykščių rajono N. Elmininkų kaimo bendruomenė, Anykščių rajono Šepetiškių-Vikonių kaimų bendruomenė, Ažuožerių kaimo bendruomenė, Ažuožerių obelų bendruomenė, Inkūniečių bendrija, Kaimo bendruomenė „Elmininkiečių senolių kraštas“, Šimonių girios bendruomenė, Piktagalio kaimo bendruomenė, Storių kaimo bendruomenė, Šlavėnų kaimo bendruomenė.
- Kavarsko: seniūnijos centras – Kavarskas. Seniūnijos plotas 25600 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 2507. Seniūniją sudaro: 1 miestas, 112 kaimų, 10 viensėdžių. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Anykščių rajono Dabužių kaimo bendruomenė, Anykščių rajono Šerių kaimo bendruomenė, Anykščių rajono Budrių kaimo bendruomenė, Antrųjų Svirnų kaimo bendruomenė, Kavarsko centrinė bendruomenė, Kavarsko bendruomenės namai.
- Svėdasų: seniūnijos centras – Svėdasai. Seniūnijos plotas 18500 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 1841. Seniūniją sudaro: 1 miestelis, 51 kaimas, 2 viensėdžiai. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Butėnų kaimo bendruomenė, Daujočių bendruomenė, Vaižganto krašto bendruomenė, Svėdasų bendruomenė.
- Debeikių: seniūnijos centras – Debeikiai. Seniūnijos plotas 17246 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 1458. Seniūniją sudaro: 1 miestelis, 57 kaimai, 9 viensėdžiai. Seniūnijoje veikiančios

bendruomenės: Anykščių krašto Varkujiečių bendrija, Debeikiečių bendrija, Leliūnų kaimo bendruomenė, Mickūniečių bendrija.

- Kurklių: seniūnijos centras – Kurkliai. Seniūnijos plotas 14647 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 1124. Seniūniją sudaro: 1 miestelis, 63 kaimai, 19 viensėdžių. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Anykščių rajono Nevėžos kaimų bendruomenė, Anykščių rajono Kurklių miestelio bendruomenė, Anykščių rajono Staškūniškio kaimo bendruomenė, Staškūniškio kaimo draugija.
- Skiemonių: seniūnijos centras – Skiemonys. Seniūnijos plotas 14248 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 880. Seniūniją sudaro: 1 miestelis, 91 kaimas, 12 viensėdžių. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Anykščių rajono Skiemonių kaimo bendruomenė, Anykščių rajono Skiemonių seniūnijos Katlėrių bendruomenė, Anykščių rajono Mačionių kaimo bendruomenė.
- Viešintų: seniūnijos centras – Viešintos. Seniūnijos plotas 11162 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 657. Seniūniją sudaro: 1 miestelis, 44 kaimai, 3 viensėdžiai. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Anykščių rajono Viešintų bendruomenė, Akmenos kaimo bendruomenė.
- Andrioniškio: seniūnijos centras – Andrioniškis. Seniūnijos plotas 9259 ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 406. Seniūniją sudaro: 1 miestelis, 27 kaimai, 7 viensėdžiai. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Andrioniškio bendruomenės centras.
- Traupio: seniūnijos centras – Traupis. Seniūnijos plotas 7500ha, gyventojų skaičius 2022 m. duomenimis – 569. Seniūniją sudaro: 1 miestelis, 24 kaimai, 1 viensėdis. Seniūnijoje veikiančios bendruomenės: Anykščių rajono Traupio bendruomenė, Levaniškių bendruomenė „Abipus Nevėžio“.

Anykščių teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Anykščių rajonas išsiskiria gamtos grožiu ir rekreacijos potencialu, kraštas turtingas kultūros ir paveldo ištekliais, kurių išsaugojimui, plėtrai ir vystymui turizmo tikslais skiriamas reikšmingas dėmesys. 2007 m. Anykščiams suteiktas kurortinės teritorijos statusas, toliau nuosekliai dirbama siekiant kurorto statuso. Turizmas Anykščių rajone vystomas kartu su kultūriniais renginiais, kūrybinėmis industrijomis, todėl pasirinkta

Anykščių r. savivaldybės plėtros vizija: „Anykščių kraštas – plačiai žinomas kultūrinio turizmo ir lėto miesto kurortas Anykščių šilėlio prieglobstyje su išskirtine gamta, savita kultūra bei tradicijomis, darbščia ir jaunatviška bendruomene, išvystyta infrastruktūra. Čia gera ir saugu gyventi, dirbti, ilsėtis“.

Anykščių rajonas turi daugiausiai kultūros, gamtos vertybių, lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis (Puntuko akmuo, kt.). Turizmo paslaugas Anykščių rajone sudaro turistinės trasos ir

pažintiniai, dviračių takai (Lajų takas, Anykščių šilelio turistinės trasos ir takai ir t.t.), vandens, aktyvaus turizmo paslaugos (pramogų ir sporto kompleksas „Kalita“ ir kt.), edukacinės ir pažintinės programos bei kitos turizmo paslaugos. Anykščių r. savivaldybės teritorijoje yra siaurojo geležinkelio ruožas, naudojamas turistiniais tikslais.

Anykščių rajonas – svarbi Lietuvos kultūros dalis. Anykščius garsina poema „Anykščių šilelis“, kurią 1858–1859 m. sukūrė žymus poetas, vyskupas Antanas Baranauskas. Vietos muziejuose saugomas apie 70-ies šio krašto rašytojų, literatų, menininkų ir mokslininkų atminimas. Kraštas garsus architektūriniais paminklais – turistus traukia bažnyčios ir dvarai visame krašte.

Anykščių rajono kraštovaizdis išsiskiria iš Lietuvai būdingų lygumų. Pagal LR teritorijos bendrąjį planą, Anykščių rajonas kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme priskiriamas ypač svarbiems nacionalinės reikšmės arealams, o rekreacine prasme – labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniams arealams.

Anykščių teritorijos socialinė situacija

Anykščių rajonas – išskirtinės gamtos ir kultūros dėmės kraštas, kuriame gyvenimo jaunystė ir pilnatvė galima kiekvienam. Tačiau, kaip ir daug kur šalyje, Anykščių r. savivaldybės teritorijoje nerimą kelia stebimas gyventojų mažėjimas ir senėjimas. Nors Anykščių r. savivaldybės skurdo rizikos lygis mažėja, išlieka didelis bedarbių ir neaktyvių gyventojų skaičius. Augant nedarbiui, paprastai auga ir darbinio amžiaus žmonių emigracijos mastas. Šie veiksniai lemia didelį socialinių paslaugų prieinamumo ir gyventojų užimtumo skatinimo poreikį. Taip pat svarbu užtikrinti švietimo ir neformalaus ugdymo galimybes, skatinant gyventojų gerovę, motyvaciją, pasitikėjimą savo žiniomis ir įgūdžiais bei sklandžią integraciją į darbo rinką. Tam reikalinga gerai išvystyta viešoji infrastruktūra, gyventojų poreikius atliepiančios viešosios paslaugos, kompetentingi ir motyvuoti specialistai, veiklios nevyriausybinės organizacijos ir bendruomenės.

2024 m. duomenimis, metų pradžioje Anykščių r. teritorijoje, lyginant su 2021 m., skaičiuojamas 4,1 proc. gyventojų sumažėjimas kaime (5,5 proc.) gyventojų mažėja sparčiau nei mieste (2,1 proc.). Šalyje skaičiuojamas gyventojų skaičiaus augimas, Lietuvoje 2021–2024 m. nuolatinių gyventojų skaičius padidėjo 2,7 proc., Anykščių r. minimais metais gyventojų sumažėjo 4,1 proc. Remiantis šiais duomenimis, matoma, kad Anykščių r. teritorijoje gyventojų mažėja, nors Lietuvoje bendras gyventojų skaičius auga.

Viena pagrindinių gyventojų mažėjimo priežasčių – mažas gimstamumas ir didelis mirtingumas. 2023 m. Anykščių r. teritorijoje gimė 126 žmonės, mirė – 414 žmonių, lyginant su 2020 m. – stebimas abiejų rodiklių mažėjimas: gimė – 131, mirė – 542. Analizuojamais metais gimusių žmonių skaičius sumažėjo nežymiai (3,8 proc.), mirusių žmonių taip pat sumažėjo, tačiau reikšmingiau – 2020 m. mirtingumas buvo 542 žmonės, 2023 m. – 414 žmonės. (23,6 proc.). Palyginimui, analizuojamuoju laikotarpiu Lietuvoje gimstamumas (2020 m. - 23 556 gimusieji, 2023 m. – 20 008 gimusieji) mažėjo 15,1 proc., o mirtingumas (2020 m. – 43 547 mirusieji, 2023 m. – 35 706 mirusieji) mažėjo sparčiau – 18 proc. Analizuojant duomenis galima pastebėti, kad Anykščių

r. teritorijoje vidutiniškai per metus mirusių ir gimusių žmonių santykis dalinai atitinka bendrą situaciją Lietuvoje.

Anykščių rajone stebimas gyventojų senėjimas. 2020 – 2023 m. šalies mastu Anykščių r. savivaldybė buvo tarp didžiausią demografinį senatvės koeficientą turinčių savivaldybių Lietuvoje, kuris 2020 m. buvo 312, o 2023 m. siekė 314. Lietuvoje demografinis senatvės koeficientas 2020 m. buvo 133, o 2023 m. – 134. 2020 m. medianinis Anykščių r. gyventojų amžius buvo 53 m., o 2023 m. – 54 m. tuo tarpu šalyje medianinis amžius 2020 m. ir 2023 m. išliko toks pat – 44 m. ir tai yra net 9 m. nei Anykščių r. teritorijoje, taip pat minimu laikotarpiu skaičiuojamas kiek žemesnis augimas. Analizuojant duomenis, galima pastebėti, kad vidutinis vyrų amžius buvo žemesnis nei moterų tiek Anykščių r. teritorijoje, tiek Lietuvoje: Anykščių r. – vyrų vidutinis amžius tiek 2020 m., tiek 2023 m. buvo 47 m., o moterų padidėjo analizuojamu laikotarpiu – nuo 53 iki 54 m. Tuo tarpu šalyje vyrų vidutinis amžius analizuojamuoju laikotarpiu sumažėjo nuo 41 iki 40 m., o moterų išliko stabilus – 47 m. . 2024 m. duomenimis, analizuojant amžiaus grupes, aiškiai matyti tendencija, kad Anykščių r., skirtingai nei Lietuvoje, dominuoja vyresnio amžiaus žmonės: Anykščių r. gyventojų iki 14m. yra 11 proc., 15 – 64 m. 62,6 proc., 65 m. ir vyresnių – 26,4 proc., tuo tarpu šalyje gyventojų iki 14 m. yra 15,0 proc., 15 – 64 m. 65,0 proc., o 65 m. ir vyresnių – 20,0 proc.

2024 m. duomenimis, lyginant su 2021 m., Anykščių r. teritorijoje matomas kelių amžiaus grupių gyventojų skaičiaus augimas: 5-9 m. vaikų analizuojamuoju laikotarpiu padaugėjo 8,7 proc., 35-39 m. – 17,2 proc., 60-64 m. – 11,9 proc., 65-69 m. – 6,9 proc., 70-74 m. – 4,2 proc. Kitų amžiaus grupių gyventojų skaičius tendencingai mažėja, o didžiausią to pagreitį turi 25-29 m. žmonės – 18,3 proc., 20-24 m. – 15,2 proc., 45-49 m. – 15,3 proc. ir 50-54 m. – 11,1 proc. Visoje Lietuvoje gyventojų skaičiaus augimo pagal amžių yra daugiau ir įvairesnių amžiaus intervalų: 5-9 m. vaikų skaičius analizuojamuoju laikotarpiu padidėjo 4,5 proc., 10-14 m. vaikų – 6 proc., 15-19 m. jaunuolių – 6,9 proc. Preliminariai tokio pat intensyvumo gyventojų skaičiaus augimas stebimas ir šiose amžiaus grupėse: 30-34 m., 35-39 m., 40-44 m., 60-64 m., 65-69 m., 70-74 m., 80-84 m., 85 ir vyresni. Gyventojų skaičiaus mažėjimas stebimas tarp 0-4 m. vaikų – 11,4 proc., 20-24 m. – 4,5 proc., 25-29 m. – 5,8 proc., o kitose nepaminėtose amžiaus grupėse stebimas itin nereikšmingas gyventojų skaičiaus mažėjimas (iki 2 proc.).

Lyginant Anykščių r. ekonominio aktyvumo rodiklius su Lietuvos rodikliais, galima išskirti, kad Anykščių r. užimtumo lygis yra ženkliai mažesnis nei visos Lietuvos, bet 2020 – 2023 m. laikotarpyje linkęs didėti: 2020 m. duomenimis šis rodiklis Anykščių r. buvo 50,1 proc. (Lietuvoje – 71,6 proc.), o 2023 m. jau siekė 60,6 proc. (Lietuvoje 73,2 proc.), taip pat rajone didesnis santykis tarp bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių lyginant su Lietuvos santykiu, tačiau stebima, kad šis rodiklis taip pat linkęs artėti prie šalies vidurkio: 2020 m. santykis Anykščių r. buvo 16 proc. (Lietuvoje 12,6 proc.), o 2023 m. siekė jau tik 10,2 proc. (Lietuvoje – 8,6 proc.)

Anykščių r. stebima skurdo lygio ir pašalpų gavėjų skaičiaus mažėjimo tendencija, tačiau šis rodiklis išlieka net 33,7 proc. didesnis nei Lietuvos.. Analizuojant duomenis stebima, kad 2020–2023 m. laikotarpiu skurdo lygis Anykščių r. teritorijoje sumažėjo 1,5 proc., o tuo tarpu Lietuvoje šis lygis mažėjo lygiai 1 proc. 2020 m. Anykščių r. skurdo lygis buvo 28,1 proc. (Lietuvos – 20,9 proc.), o 2023 m. – 26,6 proc. (Lietuvos – 19,9 proc.), kuris 2022 m. siekė 31,2 proc. Stebima, kad 2019 –

2022 m. laikotarpyje Anykščių r. asmenų, gaunančių valstybinio socialinio draudimo motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokas skaičius neženkiai sumažėjo: 2019 m. išmokas gavo 354 asmenys, o 2022 m. – 347 asmenys (2 proc. mažėjimas). Tuo tarpu Lietuvoje 2019 m. išmokas gavo 73855 asmenys, o 2022 m. – 68675 asmenys (7 proc. mažėjimas). Taip pat verta paminėti, kad per tą patį 2019 – 2022 m. laikotarpį valstybinio socialinio draudimo ligos išmokų (pašalpos) atvejų skaičius augo tiek Anykščių r., tiek Lietuvoje: Anykščiuose 2019 m. buvo 6674 atvejų, o 2022 m. – 8651 atvejis (29,6 proc. augimas), tuo tarpu šalyje 2019 m. atvejų buvo 892965, o 2022 m. jau 1237788 (38,6 proc. augimas). Taip pat svarbu paminėti, kad stebimas šalpos pensijų ir šalpos kompensacijų gavėjų augimas Anykščių r. teritorijoje, nors tas pats rodiklis Lietuvoje linkęs mažėti. Šalpos pensijas ir šalpos kompensacijas gaunančių asmenų skaičius 2019 m. buvo 562 asmenys, o 2022 m. – 624 asmenys (11 proc. padidėjimas), kai tuo tarpu visoje šalyje 2019 m. buvo 44099 asmenys, o 2022 m. – 43378 asmenys (1,6 proc. mažėjimas). Stebimas ir valstybinio socialinio draudimo nedarbo draudimo išmokų gavėjų skaičiaus augimas tiek Anykščių r., tiek šalyje. Anykščių r. 2019 m. šias išmokas gaunančių asmenų skaičius buvo 540, o 2023 m. – 609 asmenys (12,8 proc. augimas), tuo tarpu Lietuvoje 2019 m. buvo 59983 asmenys, o 2022 m. – 67091 asmenys (11,9 proc. augimas).

Atsižvelgiant į rajono socialinę demografinę situaciją, Anykščių r. prioritetinės socialinių paslaugų gavėjų grupės: neįgalieji, senyvo amžiaus asmenys, socialinę riziką patiriantys vaikai, socialinę riziką patiriančios šeimos, likę be tėvų globos vaikai.

Anykščių teritorijos ekonominė situacija

Anykščių r. stebima šalyje vyraujanti smulkaus ir vidutinio verslo augimo tendencija. 2024 m. pradžioje Anykščių r. teritorijoje mažų ir vidutinių įmonių skaičius išaugo 42,5 proc. lyginant su 2021 m. Kiek mažesnis augimas fiksuojamas Lietuvoje (37,4 proc.). Anykščių r. veikiančių mažų ir vidutinių įmonių tarpe didžiausias skaičius įmonių 2024 m. siekė 10 000–49 999 Eur pajamas (26,5 proc. visų mažų ir vidutinių įmonių), lyginant su 2021 m. tokių įmonių skaičius pakilo 27,6 proc., taip pat 100 000–499 999 Eur (24,6 proc.), kurių skaičius lyginamais metais paaugo 21,7 proc., ir įmonių iki 9 999 Eur (25,6 proc.), kurių įkurta 27,6 proc. daugiau. 2024 m. didžiausia dalis mažų ir vidutinių įmonių buvo įdarbinusių 50–99 žmones (26,7 proc.), tačiau tokių įmonių tendencingai mažėjo ir lyginant su 2021 m. įkurta 11,1 proc. mažiau. Minimiu laikotarpiu sparčiausiai augo įmonės, įdarbinusios iki 4 darbuotojų – 2024 m. jų skaičius Anykščių r. savivaldybėje augo 29,1 proc. lyginant su 2021 m.

2024 m. pradžioje, Anykščių r. daugiausiai ūkio subjektų veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (didmeninė ir mažmeninė prekyba, transporto priemonių remontas) – 19,1 proc. Apdirbamosios gamybos sektoriuje veikė 10,0 proc. ūkio subjektų, aptarnavimo veikloje – taip pat 10,0 proc.

Anykščių r. teritorijoje tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2022 m. siekė 527 Eur. Svarbu atkreipti dėmesį, kad lyginant su 2019 m. Anykščių r. užsienio investicijos pakilo tik 5,4 proc., kai tuo tarpu Lietuvoje išaugo net 41,2 proc. lyginant 2019 ir 2022 m. duomenis.

Švietimo situacija Anykščių rajone

Anykščių rajone veikiančios švietimo įstaigos.

Eil. Nr.	Gimnazijos	Pagrindinės mokyklos	Neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo programas vykdančios įstaigos	Ikimokyklinio ugdymo mokyklos
1.	Anykščių Jono Biliūno gimnazija	Anykščių Antano Barausko pagrindinė mokykla	Anykščių meno mokykla	Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Eglutė“
2.	Anykščių r. Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazija	Anykščių r. Kavarsko pagrindinė mokykla-daugiafunkcis centras	Anykščių kūno kultūros ir sporto centras	Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Žiogelis“
3.	Anykščių r. Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazija	Anykščių Antano Vienuolio progimnazija		Anykščių lopšelis-darželis „Žilvitis“
4.				Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Spindulėlis“

Anykščių rajono švietimo 2023–2024 m. m. prioritetai:

1. Įtraukiojo ugdymo vertybinių nuostatų įgyvendinimas.
2. Kiekvieno mokinio intelektualinių, kognityvinių, kultūrinių, mokymosi stilių skirtubių pripažinimas, įvertinimas.
3. Mokinių kompetencijų ugdymas, diegiant atnaujintą ugdymo turinį.

Bendrojo ugdymo mokyklų tinklas tvarkomas sistemingai, valdomas efektyviai siekiant aukštesnės ugdymo kokybės, atsižvelgiant į bendruomenių poreikius, pavėžėjimo galimybes, užtikrinant švietimo paslaugų prieinamumą. 2023 m. rugsėjo 1 d. klasių skaičius ir mokinių skaičius klasėse atitinka visus teisės aktų reikalavimus. 2023 m rugsėjo 1 d. rajone nebuvo mokyklų, kuriose mokosi mažiau kaip 120 mokinių, nebuvo 5–8 jungtinių klasių, nebuvo 1–10 klasių, kuriose mokytūsi mažiau kaip 8 mokiniai 11–12 klasių, kuriose mokytūsi mažiau kaip 12 mokinių. Buvo trys pradinės jungtinės klasės, sujungtos po dvi klases, tačiau jose mokėsi ne mažiau kaip 8 mokiniai. 2023 m. rugsėjo 1 d. naujai sukomplektuotose bendrojo ugdymo mokyklų bendrosios paskirties 1-ų klasių komplektuose yra ne daugiau kaip 24 mokiniai.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos vykdomos 8 Anykščių rajono švietimo įstaigose: 4 lopšeliai-darželiai, 2 pagrindinės mokyklos ir 2 gimnazijos. Iš viso rajone sukomplektuota 40 ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių (2 lentelė). Siekiant pagerinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą, 2023 m. įrengtos naujos patalpos Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijoje, į kurias nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. persikėlė vaikai iš minėtos gimnazijos skyriaus.

Tikėtina, kad bendras ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų skaičius neatspindi realios situacijos dėl šeimų nedeklaruotos migracijos į užsienį ir Lietuvoje (gyvena užsienyje ar kitoje savivaldybėje Lietuvoje, tačiau deklaruota gyvenamoji vieta – Anykščių rajono savivaldybė).

2023–2024 m. m. Anykščių r. bendrojo ugdymo mokyklos vykdo 95 neformaliojo švietimo programų, kuriose dalyvauja 46,17 proc. mokinių. Savivaldybėje vykdoma 18 neformaliojo vaikų švietimo programų su tiksliniu finansavimu, kuriose dalyvauja 23,62 proc. rajono mokinių. Kūno kultūros ir sporto centras sistemingai vykdo aštuonių sporto šakų (krepšinio, futbolo, biatlono, plaukimo, sunkiosios atletikos, imtynių, slidinėjimo ir žirginio sporto) 16 neformaliojo švietimo programų. Meno mokykloje vykdomos 4 formalų švietimą papildančios dailės ir muzikinio ugdymo programos bei 7 neformaliojo švietimo programos (iš jų 2 suaugusiesiems). Neformaliojo vaikų švietimo programose dalyvaujančių mokinių arba lankančių mokyklų būrelius rodiklis kasmet yra didesnis už šalies vidurkį.

Bendrojo ugdymo mokyklose į neformaliojo švietimo veiklas yra įtraukiami ir mokiniai, turintys specialiuosius ugdymosi poreikius. Didžiausia SUP turinčių vaikų dalis popamokinėse veiklose dalyvauja pradiniam ugdyme – 66,9 proc. (2022 m. – 65,8 proc.), pagrindiniame – 59,2 proc. (2022 m. – 47,1 proc.), viduriniame – 42,9 proc. (2022 m. – 41,7 proc.) SUP turinčių mokinių, kurie dalyvauja bendrojo ugdymo mokyklų organizuojamose neformaliojo ugdymo veiklose, bendrai sudaro 61,5 proc., tai yra 4,7 proc. daugiau nei pernai – 2023 m.

Socialinių paslaugų teigimo situacija Anykščių r. savivaldybėje

Socialinių paslaugų srityje veikiančios įstaigos ir organizacijos:

Eil. Nr.	Įstaigos / organizacijos pavadinimas	Paslaugų gavėjai	Teikiamos paslaugos
1.	Aknystos socialinės globos namai	Suaugę asmenys, turintys proto ir (ar) psichinę negalią	Specialiosios socialinės paslaugos: Trumpalaikė socialinė globa Ilgalaikė socialinė globa Laikinas atokvėpis

2.	Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras	Tėvų globos (rūpybos) netekę vaikai, globėjai (rūpintojai)	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos: Intensyvi krizių įveikimo pagalba Pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, itėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti Trumpalaikė socialinė globa Ilgalaikė socialinė globa</p>
3.	Anykščių socialinės globos namai	Senyvo amžiaus ir suaugę asmenys su negalia, suaugę asmenys, turintys proto ir (ar) psichinę negalią	<p>Specialiosios socialinės paslaugos: Trumpalaikė socialinė globa Ilgalaikė socialinė globa Laikinas atokvėpis</p>
4.	UAB „Sidabrinis amžius“	Senyvo amžiaus ir suaugę asmenys su negalia, suaugę asmenys, turintys proto ir (ar) psichinę negalią	<p>Specialiosios socialinės paslaugos: Trumpalaikė socialinė globa Ilgalaikė socialinė globa</p>
5.	Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, socialinę riziką patiriančios šeimos, vaikai su negalia ir jų šeimos, kiti asmenys	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos: Pagalba į namus Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas Socialinė priežiūra šeimoms</p>

			<p>Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose Laikinas apnakvindinimas Intensyvi krizių įveikimo pagalba Laikinas atokvėpis Vaikų dienos socialinė priežiūra Dienos socialinė globa asmens namuose Dienos socialinė globa institucijoje Asmeninė pagalba</p>
6.	Jokūbavos šeimyna	Tėvų globos (rūpybos) netekę vaikai	<p>Specialiosios socialinės paslaugos: Trumpalaikė socialinė globa Ilgalaikė socialinė globa</p>
7.	Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras	Vaikai iš socialinę riziką patiriančių šeimų ir jų šeimos, neįgalūs vaikai ir jų šeimos, kiti vaikai ir jų šeimos	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos: Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas Psichosocialinė pagalba Vaikų dienos socialinė priežiūra</p>
8.	VšĮ „Raguvėlės vaikų dienos centras“	Vaikai iš socialinę riziką patiriančių šeimų ir jų šeimos, kiti vaikai ir jų šeimos	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos: Vaikų dienos socialinė priežiūra</p>
9.	VšĮ Šeimos idėjų centras	Vaikai iš socialinę riziką patiriančių šeimų ir jų	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas</p>

		<p>šeimos, kiti vaikai ir jų šeimos, suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, socialinę riziką patiriantys asmenys, sulaukusiems pilnametystės asmenims, kuriems buvo teikta socialinė globa</p>	<p>Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos:</p> <p>Apgyvendinimas apsaugotame būste Vaikų dienos socialinė priežiūra</p>
10.	Anykščių rajono neįgaliųjų draugija	<p>Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos</p>	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos:</p> <p>Socialinė reabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje</p>
11.	Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centras	<p>Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir jų šeimos, krizinėje situacijoje esančios šeimos ir jų nariai</p>	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Sociokultūrinės paslaugos ir kt.</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos:</p> <p>Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas</p> <p>Intensyvi krizių įveikimo pagalba</p> <p>Psichosocialinė pagalba</p>
12.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių viltis“	<p>Suaugę asmenys, turintys proto ir (ar) psichinę negalią</p>	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas</p>

			Maitinimo organizavimas ir kt. Specialiosios socialinės paslaugos: Laikinas atokvėpis Socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje
13.	Neįgaliųjų teatras „Anykščių šviesa“	Suaugę asmenys, turintys proto ir (ar) psichinę negalią	Paslaugos teikiamos pagal Socialinių paslaugų ir neįgaliųjų socialinės integracijos projektą
14.	Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos Anykščių skyrius	Suaugę asmenys, turintys proto ir (ar) psichinę negalią	Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas ir kt. Paslaugos teikiamos pagal Socialinių paslaugų ir neįgaliųjų socialinės integracijos projektą
15.	VšĮ LASS šiaurės rytų centras	Suaugę asmenys su negalia	Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt. Specialiosios socialinės paslaugos: Socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje
16.	Anykščių rajono diabetikų klubas „Ateitis“	Suaugę asmenys su negalia	Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas ir kt.
17.	Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“	Suaugę asmenys su negalia, senyvo amžiaus asmenys, socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir jų šeimos, socialinę riziką patiriančios šeimos, kitiems asmenims ir jų šeimoms	Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.

			<p>Specialiosios socialinės paslaugos: Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose</p>
18.	Anykščių socialinės gerovės centras	<p>Socialinę riziką patiriantys vaikai ir jų šeimos, vaikai su negalia ir jų šeimos, suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir jų šeimos, iš pataisos įstaigų paleistiems asmenims</p>	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p> <p>Specialiosios socialinės paslaugos: Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas</p> <p>Psichosocialinė pagalba</p>
19.	VšĮ „Anykščių jausmų ratas“	<p>Socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir jų šeimos, iš pataisos įstaigų paleistiems asmenims</p>	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p>
20.	Anykščių rajono sutrikusio intelekto jaunuolių globos asociacija „Vertės ratas“	<p>Suaugę asmenys su negalia, vaikai su negalia ir jų šeimos, kiti asmenys</p>	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.</p>
21.	Anykščių Šv. Mato bažnyčios Caritas	<p>Socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir jų šeimos</p>	<p>Bendrosios socialinės paslaugos: Informavimas Konsultavimas</p>

			Tarpininkavimas ir atstovavimas Maitinimo organizavimas Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne Transporto organizavimas Sociokultūrinės paslaugos Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos ir kt.
22.	VšĮ „Nuoširdus rūpestis“	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, socialinę riziką patiriančios šeimos, vaikai su negalia ir jų šeimos	Specialiosios socialinės paslaugos: Pagalba į namus
23.	VšĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos	Specialiosios socialinės paslaugos: Pagalba į namus Dienos socialinė globa asmens namuose

Kultūros situacija Anykščių r. savivaldybėje

Po daugiau nei dvidešimties metų Anykščių rajono savivaldybės administracijos iniciatyva 2015 metais pirmą kartą buvo parengta Anykščių rajono kultūros strategija „Anykščiai. Žmonės kuria“, kuri suformulavo pagrindines krašto 2015-2025 metų kultūros plėtros kryptis. Strategija numato darnią ir pažangią Anykščių krašto kultūros plėtrą, išskiriant kultūros indėlį ilgalaikiai regiono raidai bei pabrėžiant Anykščių krašto savitumą regiono, Lietuvos ir Europos kontekste. Šiuo dokumentu krašto kultūros bendruomenės vieningai sutartas plėtros kelias tapo atspara tolesniems ryškiems Anykščių pokyčiams kultūros ir kultūrinio turizmo srityje.

2016 metais Anykščių rajono savivaldybė dalyvavo 2022 metų Europos sąjungos veiksmuose „Europos kultūros sostinė“ Lietuvos Respublikoje ir pateikė projektą „Anykščiai. Kalbantis miestas 2022“. Anykštėnų pasirinkta kryptis kultūros įvairovę pristatyti per literatūrą labai sudomino projekto vertinimo ekspertus. Tai paskatino 2017 metais Anykščių rajono savivaldybės administraciją parengti paraišką jungtis į pasaulinį UNESCO kūrybiškų miestų (literatūros srities) tinklą. Anykščių paraiška ir pasirinkta savita literatūros, kaip vientisos miesto edukacinės platformos kryptis įvertinta palankiai. Ypač didelis palaikymas bei skatinimas toliau vystyti pasirinktą kryptį ir nenustoti siekti tikslo jungtis į UNESCO kūrybiškų miestų tinklą juntamas iš Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos.

Bendras darbas rengiant kultūros strategiją, paraiškas Europos kultūros sostinei ir UNESCO kūrybinių miestų tinklui sutelkė krašto kultūros bendruomenę ir leido įsitikinti, kad Anykščiai yra pasirengę esminiems kultūros pokyčiams ir procesų inovacijoms.

Kultūros politiką rajone formuoja Anykščių rajono savivaldybės taryba, mero institucija ir Anykščių rajono savivaldybės administracija. Pasiūlymus ir rekomendacijas kultūros klausimais teikia Anykščių rajono savivaldybės kultūros taryba. Rajono kultūros veiklas iki 2018 m. liepos 1 d. koordinavo bei kultūros srities viešąjį administravimą vykdė Anykščių rajono savivaldybės administracijos vyriausiasis specialistas (kultūrai ir turizmui), šiuo metu šios funkcijos pavestos Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriui.

Anykščių rajone kultūros politiką įgyvendina biudžetinės kultūros įstaigos:

- Anykščių kultūros centras ir 14 kaimo skyrių;
- Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus ir 3 jo skyriai,;
- Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka ir 23 kaimų filialai;
- Anykščių menų centras - 4 skyriai;
- Vši Anykščių menų inkubatorius-menų studija;

Per pastaruosius metus kultūros įstaigų darbuotojų skaičius išlika pastovus. Šiuo metu Anykščių kultūros sektoriuje dirba 173 žmonės, iš kurių 134 – kultūros ir meno darbuotojai.

Nemažai kultūros veiklų Anykščių rajone vykdo įvairios asociacijos, klubai, bendruomenės ar bendrijos, pavieniai iniciatyvūs asmenys. Aktyviausiai veiklą vykdo šios Anykščių rajone registruotos nevyriausybinės kultūros organizacijos: Pasaulio anykštėnų bendrija, Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugija, Vaižgantiečių klubas „Pragiedrulys“, Anykščių menininkų asociacija, Anykščių tautinių šokių ansamblio „Gojus“ klubas, Viešoji įstaiga „Prasmingas garsas“, Anykščių literatų klubas „Marčiupys“, Anykščių naujų vėjų bendruomenė, ir kt. Krašto kultūros gyvenime aktyviai dalyvauja ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo lavinimo įstaigos, neformalaus švietimo įstaigos - Anykščių muzikos ir Anykščių rajono kūrybos ir dailės mokyklos, kitos įstaigos.

Turizmo situacija Anykščių r. savivaldybėje

Kultūrinis turizmas – viena svarbiausių turizmo kryptių Anykščiuose. Rajono muziejai yra vieni lankomiausių Lietuvos savivaldybių muziejų, bendrai kasmet sulaukia daugiau nei 118 000 lankytojų. Muziejai nuolat atsinaujina, rengiamos naujos edukacinės programos, plečiamos veiklos. Per pastaruosius metus atnaujintos A. Baranausko klėtelės, Angelų muziejaus, B. Buivydaitės memorialinio namo-muziejaus, Arklio bei Siauruko muziejų, Šeimyniškių piliakalnio istorijos komplekso edukacinės erdvės ir ekspozicijos. 2019 m. įkurta nauja Senovinių transporto priemonių ekspozicija Anykščių geležinkelio stotyje. Praėjusiais metais baigta seniausio Anykščių pastato – Okuličiūtės dvarelis rūmų – rekonstrukcija ir čia įrengta interaktyvi istorijos ir literatūros ekspozicija. Rajono muziejai sulaukia daug moksleivių grupių, Anykščiuose veikia net 33 edukacinės programos, kurios įtrauktos į „Kultūros paso“ sistemą. 2015 m. duris lankytojams atvėrė restauruotas Burbiškio dvaras, kur siekiama puoselėti dvarų kultūrą, tapti profesionalaus meno skaidos, renginių vieta. Didžiausi tradiciniai Anykščių krašto renginiai yra svarbi Anykščių krašto kultūrinio turizmo dalis. Tradicinių renginių tinklę pastaraisiais metais papildė Dainuvos slėnyje gegužę vykstantis literatūros festivalis šeimoms „Nuotykių tęsiasi“, Anykščių šilvelyje birželio pabaigoje

organizuojamas unikalus tarptautinis „Miško festivalis“, rudens pradžioje – Kultūrinių ir kūrybinių industrijų festivalis bei Turizmo naktis.

Šalia kultūrinio turizmo sparčiai išaugo pramogų pasiūla. Labirintų parkas per penkerius metus tapo ypač populiariu pramogų parku. Čia atsirado ne tik nauji labirintai, bet iškilo Apverstas namas, buvo įkurtas mini zooparkas bei kitos pramogos. Labirintų parkas tapo viena populiariausia laisvalaikio praleidimo vieta rajone, kur per 2015–2019 m. lankytojų skaičius išaugo labiausiai. 2019 m. čia apsilankė net 67 000 lankytojų. Nuolatos plėtėsi Anykščių turizmo ir verslo informacijos centrai priklausančio pramogų ir sporto centro „Kalita“ paslaugos. Vykdamas Europos sąjungos lėšomis finansuojamą projektą buvo atnaujinta kalnų slidinėjimo bazė: įrengti nauji keltuvai, įsigyta speciali sniego gaminimo ir paruošimo įranga. Čia nuolatos buvo plečiama paslaugų pasiūla ir gerinama infrastruktūra. Vasaros rogučių atrakcionas neužleidžia pirmaujančių pozicijų ir išlieka populiariausia pramoga Anykščiuose, 2019 m. vasaros rogutes išbandė 75 000 pramogų mėgėjų. Per pastaruosius metus Anykščių rajono pramogų pasiūlą papildė pirmasis Lietuvoje COSMOS Paukščių takas ir interaktyvi pramoga „Virtuali realybė“ Anykščių menų inkubatorijoje, vandenlenčių parkas „Wakepond“, Escape kambarys, Diskgolfo parkas, Safari parkas, naujas žirgų sporto klubas „Mikadoras“, Anykščių šilvelyje įsikūrė pažintinis basų kojų takas, labai ryškiai išaugo įvairaus inventorius nuomos pasiūla.

Gamtos turizmas išlieka labai svarbus Anykščiuose. Aktyvaus poilsio mėgėjai vertina pažintinius pėsčiųjų-dviračių takus: 14 km ilgio Šventosios kairiojo kranto sveikatingumo taką, 2017 m. šalia Lajų tako komplekso esančiame Dvaronių kaime atidarytą Eko taką, Anykščių regioniniame parke esančius pažintinius takus. 2019 m. baigti Šventosios dešiniojo kranto sveikatingumo tako įrengimo darbai, pastatyta A. Vienuolio gatvės apžvalgos aikštelė.

Anykščiuose yra įsikūręs Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras, kurio pagrindiniai tikslai yra:

- Tenkinti viešuosius interesus ir skatinti Anykščių rajono turizmo ir verslo plėtrą, atsižvelgiant į Anykščių rajono savivaldybės strateginius prioritetus, ugdyti visuomenės verslumą;
- Nuosekliai populiarinti ir aktyviai skleisti informaciją Lietuvoje ir užsienyje apie Anykščių rajono turizmo ir verslo objektus bei čia vykdomas veiklas, taip prisidedant prie verslaus, patrauklaus ir svetingo Anykščių įvaizdžio kūrimo, siekiant grįžtamos materialios naudos Anykščių rajono paslaugų teikėjams ir gyventojams;
- Skatinti naujų įmonių kūrimąsi savivaldybėje, teikti informacijos, konsultacijų ir mokymo paslaugas, praktinę pagalbą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams bei pradedantiesiems verslo subjektams;
- Skleisti pažangias turizmo ir verslo idėjas visuomenėje, skatinti naujų technologijų ir mokslo naujovių diegimą ir panaudojimą, didinti turizmo ir verslo sričių aktualumą, verslumą ir žinomumą Lietuvoje ir tikslinėse užsienio šalyse.

Šios įstaigos veiklos sritys:

- Rinkti, kaupti ir analizuoti statistinius duomenis apie Anykščių rajono turizmo ir verslo paslaugas, verslo sąlygas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, siekiant kuo efektyvesnių centro veiklos rezultatų;
- Aktyviai dalyvauti kuriant ir formuojant turizmo ir verslo informacines sistemas, rinkodaros programas, strategines rajono kryptis, turizmo ir verslo infrastruktūros plėtros planus;

- Nuolat stebėti turizmo ir verslo rinkas, vykdyti jų analizę, teikti išvadas ir siūlymus, rengti strateginius planus;
- Teikti informavimo apie turizmą ir verslą, konsultacijų ir mokymų paslaugas, organizuoti ir vykdyti įvairaus pobūdžio turizmo ir verslo renginius;
- Bendradarbiauti su kitomis paslaugų verslui tinklo įstaigomis, verslo asocijuotomis struktūromis, paramą verslui teikiančiomis institucijomis Lietuvoje ir užsienyje, kurti partnerystės ryšius;
- Bendradarbiauti ir dalyvauti įvairių nevyriausybinių organizacijų, asociacijų, sąjungų ir kitų ne pelno siekiančių vietinių bei regioninių institucijų, susijusių su turizmu ir verslu, veikloje;
- Rengti ir įgyvendinti ar konsultuoti rengiant įvairius verslo plėtros ir investicinius projektus ir programas finansuojamas iš nacionalinių, ES ir kitų šalių tarptautinių fondų ar kitų finansavimo šaltinių;
- Pritraukti ar tarpininkauti siekiant gauti Lietuvos ir tarptautinių organizacijų, įmonių, fizinių asmenų, fondų ir programų lėšas bei techninę pagalbą centro veiklai vystyti ir tikslams pasiekti;
- Nuolat atnaujinti, rengti, leisti ir platinti įvairiose laikmenose reklaminius-informacinius bei kartografinius leidinius;
- Administruoti centro interneto svetaines, viešinti Anykščių rajono turizmo ir verslo naujienas, skleisti informaciją kitais visuomenės informavimo kanalais;
- Organizuoti pažintines ekskursijas, pardavinėti kompleksinius turizmo paketus (apgyvendinimo, pramogų, muziejų ir ekspozicijų lankymo, maitinimo, edukacinių programų, transporto paslaugų užsakymas), platinti bilietus į renginius;
- Organizuoti ir vykdyti prekybą informaciniais-reklaminiiais leidiniais, suvenyrais bei meno dirbiniais, kita vietos verslininkų produkcija;
- Teikti tarpininkavimo paslaugas verslui, užmezgant kontaktus tarp potencialių verslo partnerių;
- Dalyvauti tarptautinėse turizmo ir verslo parodose, projektuose, seminaruose, mokymuose bei kituose turizmo ir verslo renginiuose;
- Organizuoti ir rengti Anykščių rajono turizmo ir verslo išteklių pristatymą potencialiems partneriams, verslo struktūroms, Lietuvos ir užsienio žiniasklaidos atstovams, turizmo agentūrų, turizmo ir verslo informacijos centrų atstovams;
- Organizuoti ir vykdyti kitas turizmo ir verslo informacijos bei turizmo ir verslo paslaugas;
- Teikti ir vystyti aktyvaus laisvalaikio, pramogines veiklas (slidinėjimas, rogučių trasa, pramoginis traukinukas, kiti atrakcionai ir pramogos);
- Teikti verslumo skatinimo konsultacijas bendruomenėms.

Remiantis statistikos departamento duomenimis, apgyvendinimo įstaigų skaičius Anykščių r. savivaldybėje 2019 m. buvo 22, o iki 2023 m. padaugėjo iki 39 įstaigos. Šiose įstaigose 2019 m. buvo 781 vietos norintiems apsistoti, o 2023 m. išaugo iki 1146. Lyginant šį rodiklį su situacija Lietuvoje matyti, kad šalyje apgyvendinimo įstaigų skaičius taip pat yra linkęs augti: 2019 m. jų buvo 3352, o 2023 m. jau 4793. Svarbu paminėti, kad, analizuojant nakvynių skaičių apgyvendinimo įstaigose pastaraisiais metais matyti, kad didžiausio turistų skaičiaus Anykščių r. savivaldybė sulaukia šiltuoju metų laikotarpiu – II ir III metų ketvirtį: 2022 m. I ir IV metų ketvirtį rajone buvo fiksuota 20435 nakvynės, o II ir III metų ketvirtį — 32007. 2023 m. buvo stebimas sezoniškumo įtakos mažėjimas: I ir IV metų ketvirtį buvo registruota 21695 nakvynės, o II ir III ketvirtį – 29248. Iš pastarųjų rezultatų

matoma, kad, nors sezoniškumas turi įtaką apgyvendinimo įstaigų užimtumui, bet metų įtaka tam linkusi mažėti. Šio rodiklio tendencija nesiskiria nuo visos šalies, kurioje nakvynių skaičius taip pat linkęs kisti priklausomai nuo metų laiko: 2022 m. I ir IV metų ketvirtį rajone buvo fiksuota 1 964 846 nakvynės, o II ir III metų ketvirtį – 3 493 840. 2023 m. situacija buvo tokia pati: I ir IV metų ketvirtį buvo registruota 1 973 675 nakvynės, o II ir III ketvirtį – 3 498 206. Pastebima, kad Anykščių r. nakvynės šaltuoju metų laiku sudaro kiek didesnę visų per metus fiksuojamų nakvynių skaičių, lyginant su šalies rezultatais: Anykščių r. šaltuoju metų laiku fiksuotos nakvynės 2022 m. ir 2023 m. atitinkamai sudarė tik 39 proc. ir 42,9 proc., o Lietuvoje – 36 proc. ir 36,1 proc.

Daugiausiai susidomėjimo susilaukiantys Anykščių r. lankytini objektai, pramogos ir kiti objektai:

Labirintų parkas.

Labirintų pramogų parkas – tai visos dienos neribotų pramogų ir atrakcionų parkas. Čia laukia begalė pramogų ir atrakcionų kurie tinka visai šeimai.

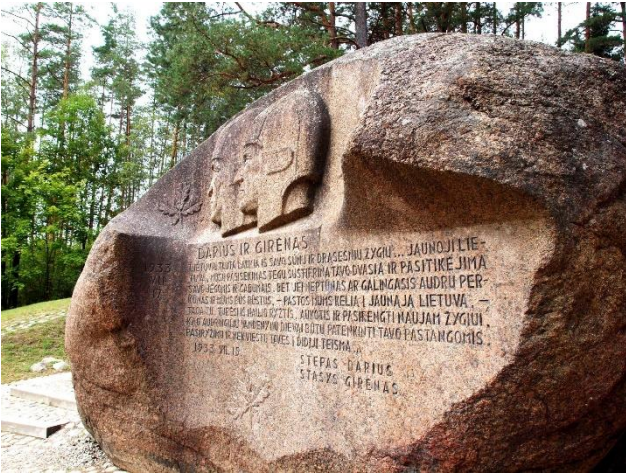
Parke yra daugiau nei 40 skirtingų pramogų, klaidžiausių labirintų ir smagių atrakcionų, kurie yra įskaičiuoti į bilieto

kainą ir yra neriboti.

Ekstremalių pojūčių mėgėjų laukia RUPS atrakcionas, dvi padangų nusileidimo trasos, vandens mūšio valtelės, elektrinės mašinėlės, šaudykla, mini laipynių trasa, siaubo labirintas, kosmoso laiveliai iškeliantys net į 6 metrų aukštį.

Mažiausiųjų parko lankytojų laukia triušiuokų pievelė, vaikiška karuselė, Safari traukinukas, milžiniškas batutas, didžiulė žaidimų aikštelė, šokinėjimo pagalvė, vandens pagalvė ir dar daugybė kitų pramogų.

Ramesnio poilsio mėgėjams taip pat pilna veiklų: Mini golfas, Didieji šachmatai, Didysis Jenga ir Didžiosios šaškės, Kreivų veidrodžių kambarys, didžiausias Lietuvoje Topiarų parkas, Šaudykla, Tornado tunelis.

Puntuko akmuo.

Puntuko akmuo – antrasis pagal dydį riedulys Lietuvoje, stūkso 6 km į pietus nuo Anykščių, Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinyje, netoli Šventosios. Tai gamtos, mitologijos ir istorijos paminklas, geologiniu gamtos paminklu paskelbtas 2000 m.

Iki 1957 m. Puntukas laikytas didžiausiu Lietuvos akmenimi, kol Puokėje nebuvo aptiktas Barstyčių akmuo. Puntuko akmuo – pagal sudėtį yra granitas. Puntukas sveria apie 265 tonas, yra

7,54 m ilgio, 7,34 m pločio ir 5,7 m aukščio (iš jų – 1,5 m po žeme). Puntuko tūris – 100 m³. Puntuko tankis yra apie 2,7 g/cm³. Didžiausia horizontali apimtis – 21,39 m.

Medžių lajų takas.

Medžių lajų takas – tai pirmasis takas Baltijos valstybėse ir visoje Rytų Europoje, kur galima pasivaikščioti medžių lajų/viršūnių lygyje. Medžių lajų tako kompleksas buvo atidarytas 2015 metų rugpjūčio 7 dieną. Kompleksą sudaro: informacinis centras, Medžių lajų takas ir apžvalgos bokštas.

Medžių lajų tako kompleksas yra Anykščių šilelyje. Palyginti nedidelis miškas yra vienas

garsiausių Lietuvos miškų. Anykščių šilelį išgarsino žymus Lietuvos poetas Antanas Baranauskas. Jis 1858–1859 metais parašė poemą „Anykščių šilelis“. Keliaujant Medžių lajų taku Jus lydės ištraukos iš „Anykščių šilelio“. Nuo informacinio centro iki Medžių lajų tako pradžios 6 pažintinės stotelės, skirtos susipažinti su medžiais bei su gamtos ir kultūros vertybe Puntuko akmeniu.

Medžių lajų takas tęsiasi 300 m ir tolygiai kyla iki 21 m aukščio virš žemės. Tako pabaigoje apžvalgos bokštas, kurio apžvalgos aikštelės aukštis – 34 m. Čia galima apžvelgti apdainuotąjį Anykščių šilelį, pasigrožėti Šventosios upės vingiais, tolumoje pamatyti aukščiausios Lietuvoje Šv. Mato bažnyčios bokštus.

Angelų muziejus – Sakralinio meno centras.

2010 m. duris atvėrė pirmasis Lietuvoje Angelų muziejus, kuriam savo sukauptą profesionalių menininkų sukurtą angelų kolekciją padovanojo kultūrininkė Beatričė Kleizaitė-Vasaris. Jos kolekcijoje per šimtą angelų: nutapytų, medinių, keramikinių, stiklinių ir kitokių, kviečiančių atvykti ir pamatyti juos.

Čia eksponuojami Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatų Leono Striogos ir Vlodo Vildžiūno kūrinius, taip pat nuolatinėje ekspozicijoje pristatomi Leonardo Gutausko, Aloyzo Stasiulevičiaus, Vytauto Igno, Jurgos Ivanauskaitės, Filomenos Linčiūtės, Jono Daniliausko darbai, lietuvių tautodailininkų darbai, lietuvių liaudies menas. Kolekcija nuolat pildoma meno kūrėjų, dailininkų dovanojamais angelais, plenerų darbais.

Sakralinio meno centre saugoma ir eksponuojama ilgamečio Anykščių Šv. Mato bažnyčios klebono monsinjoro Alberto Talačkos dailės kūrinių kolekcija ir biblioteka. Monsinjoro dailės kūrinių kolekcijoje per 50 kūrinių, tarp jų – garsaus italų tapytojo Karlo Maračio (Carlo Maratti) darbas, nutapytas ant vario plokštės. Tai vienintelis šio dailininko darbas, esantis Lietuvos muziejuose! Kolekcijoje taip pat išvysite Johano Baptisto Lampio, Simono Čechavičiaus, Jono Rustemo, Antano Žmuidzinavičiaus, Kazio Šimonio, Česlovo Kontrimo, Vaidoto Žuko ir kt. tapybos darbus. Bibliotekoje – virš 4 tūkstančių vertingų knygų ir apie 400 rankraščių.

Rogučių trasa.

Anykščių miesto rytiniame pakraštyje, kur susikerta Šventosios ir Anykštos upės, yra Kalitos kalnas. Kadaise, pasak rašytojo Antano Vienuolio, čia stovėjo bajorui Nykščiui priklausęs dvaras. Šiandien šis Anykščių objektas tapo ypač lankytina aktyvaus poilsio mėgėjų vieta dėl gamtoje įsikūrusio pramogų parko.

Kalitos kalnas siūlo ištis išskirtines pramogas. Labiausiai šį turistinį objektą garsina vasaros rogučių trasa. Trasą sudaro 5 posūkiai, tramplynas ir kilpa, kuriuos įveiksite skriedami 40 km/h greičiu. Beveik 500 metrų ilgio trasa su linksmiesiais kalneliais praturtins geromis emocijomis ir neišdildomais įspūdžiais. Svarbiausia, kad vasaros rogutėmis smagiai pralėkti galima tiek vasarą, tiek žiemą.

„Dainuvos“ nuotykių slėnis.

„Dainuvos nuotykių slėnis“ yra įsikūręs Anykščių šilelio prieglobstyje, ant Šventosios upės kranto, kviečia į aktyvaus laisvalaikio ir pramogų parką.

Tai geriausia vieta aktyviai praleisti laiką ir pasidžiaugti gamta. Šio parko lankytojai keliaudami nuo medžio ant medžio, įveikdami lengvas ir sudėtingas trasas patiria neišdildomų įspūdžių ir aštrių pojūčių. Kiekvienas

lankytojas, nesvarbu koks jo amžius ar fizinis pasirengimas, čia ras sau tinkamą trasą. Parke yra 6 skirtingo sudėtingumo trasos, kurios įrengtos iki 13 metrų aukščio, tad kiekvienas lankytojas galės rinktis trasas pagal savo poreikius. Laisvės ir polėkio jausmą suteikia „Skrydis per Šventąją“, kurio bendras ilgis net virš 300 metrų. Taip pat šiame nuotykių slėnyje pilna kitų pramogų, pritaikytų visiems žmonėms pagal jų amžių, lytį, pajėgumą, poreikius ir t.t.

Turizmo sektoriaus kuriamo potencialo svarbą rajono vystymuisi įrodo atsiradę nauji maitinimo paslaugų teikėjai. Per penkerius metus Anykščių mieste ir rajone veiklą pradėjo naujos maitinimo įstaigos: restoranai „5 taškai“, „Kacės virtuvėlė“, „Basi basi“, „Roko virtuvė“, „Miške“, gastrobarai „Mandri puodai“, „Perino“, kavinės „Uno pica“, „Pirmas daigas“, „Juna“, „Coffee hill“, Anykščių šilelio pažintinio basų kojų tako kavinė, Labirintų parko kavinė, karčiama „Šaulių namai“, kepyklėlė „Sucré kepinių namai“. Rajone veikia 33 maitinimo įstaigos – tai didžiausias maitinimo įmonių skaičius apskrityje.

Per pastaruosius metus kelis kartus išaugo apgyvendinimo paslaugų teikėjų skaičius. Vien 2018–2019 m. rajone savo duris atvėrė daugiau nei 30 naujų apartamentų, 8 kaimo turizmo sodybos. Šiuo metu Anykščių krašte apgyvendinimo paslaugas teikia 78 apgyvendinimo vietos, iš jų trys viešbučiai „SPA Vilnius Anykščiai“, „Nykščio namai“, „Puntukas“, mieste veikia kempingas.

Anykščiai yra svarbi vietinio turizmo vietovė. Anykščių krašto turistinio sektoriaus patrauklumą pagrindžia Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos 2018 m. atliktas pirmasis tokio pobūdžio Vietinio turizmo tyrimas, kurio metu siekta išsiaiškinti vietinių turistų keliavimo ypatumus, naudojimosi esama turizmo infrastruktūra ypatumus, esamų priemonių atitikimą susijusiems lūkesčiams, informacijos apie turistinius maršrutus, objektus pakankamumą ir informacijos šaltinius. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad lietuviai tarp labiausiai rekomenduojamų aplankyti vietų dažniausiai įvardijo Anykščius.

Strateginių dokumentų apžvalga

Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 25 d. sprendimu Nr. 1-TS-1 patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės 2024–2026 metų strateginis veiklos planas, kuris apibrėžia prioritetinius tikslus ir uždavinius, skirtus gerinti Anykščių rajono savivaldybės vykdomą veiklą:

- Tikslas: Kultūrinio turizmo vystymas rajone.
Uždaviniai: Plėsti ir atnaujinti turizmo bei rekreacijos infrastruktūrą; Stiprinti kultūrinio turizmo paslaugas, gerinant jų kokybę ir prieinamumą, didinant įvairovę; Užtikrinti kultūros ir gamtos paveldo išsaugojimą bei populiarinimą, pritaikant jį turizmo, rekreacijos, kultūrinėms, edukacinėms, bendruomeninėms reikmėms.
- Tikslas: Krašto kultūrinių tradicijų saugojimas ir puoselėjimas.
Uždaviniai: Vystyti kultūros infrastruktūrą; Aktyvinti bei įvairinti rajono kultūrinę veiklą, tenkinti bendruomenės kultūrinius poreikius; Plėsti tarptautinių kultūrinių paslaugų įvairovę ir gerinti kokybę.
- Tikslas: Kurorto statuso siekimas ir rajono įvaizdžio stiprinimas.
Uždaviniai: Plėtoti Anykščių rajono savivaldybės įvaizdį, užtikrinti efektyvią viešųjų ryšių bei rinkodaros sistemą; Skatinti tarpinstitucinį, tarptautinį bendradarbiavimą.
- Tikslas: Darnaus ir konkurencingo žemės ūkio plėtra.
Uždaviniai: Sudaryti tinkamas sąlygas žemės ūkio vystymui.
- Tikslas: Teritorinės sanglaudos didinimas.
Uždaviniai: Didinti Anykščių miesto gyvenamųjų teritorijų patrauklumą, gerinti gyvenimo kokybę ir skatinti ekonomikos augimą; Didinti Anykščių rajono (išskyrus Savivaldybės centrą) gyvenamųjų teritorijų patrauklumą, gerinti gyvenimo kokybę ir skatinti ekonomikos augimą.
- Tikslas: Sumanios visuomenės poreikius atitinkančios ugdymo sistemos plėtojimas.
Uždaviniai: Modernizuoti švietimo infrastruktūrą, diegti inovacijas; Plėsti švietimo paslaugų spektrą, gerinti kokybę ir prieinamumą; Skatinti mokymąsi visą gyvenimą.
- Tikslas: Gyventojų sveikatos išsaugojimas bei stiprinimas.
Uždaviniai: Modernizuoti sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą; Užtikrinti kokybišką sveikatos priežiūros paslaugų plėtrą ir prieinamumą; Formuoti visuomenės sveikatos gyvensenos įpročius; Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę.
- Tikslas: Saugios socialinės aplinkos gyventojams plėtojimas.
Uždaviniai: Atnaujinti ir plėsti socialinių paslaugų infrastruktūrą; Užtikrinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti jų įvairovę; Kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką, mažinti socialinę atskirtį.
- Tikslas: Saugumo stiprinimas rajone, didinant gyventojų pilietiškumą ir bendruomeniškumą.
Uždaviniai: Užtikrinti viešąją tvarką ir gyventojų saugumą; Vykdyti prevencines programas ir veiklas; Vystyti jaunimui palankią infrastruktūrą, plėsti ir skatinti įvairias jaunimo veiklas; Skatinti nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių veiklą.
- Tikslas: Gyventojų poreikius atliepiančio viešojo valdymo užtikrinimas.
Uždaviniai: Didinti Savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą, gerinti teikiamų viešųjų paslaugų kokybę; Vykdyti teritorinį, strateginį ir finansinį planavimą.

- Tikslas: Kokybiškos ir saugios susisiekimo sistemos plėtra.
Uždaviniai: Atnaujinti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą, modernizuoti eismo organizavimo sistemą; Vystyti viešojo ir ekologinio transporto sistemą; Atnaujinti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą, modernizuoti eismo organizavimo sistemą; Vystyti viešojo ir ekologinio transporto sistemą.
- Tikslas: Efektyvios ir modernios inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas.
- Tikslas: Darnios gamtinės aplinkos vystymas.
Uždaviniai: Užtikrinti gamtinės aplinkos apsaugą ir efektyvų atliekų tvarkymą; Didinti kraštovaizdžio patrauklumą, puoselėti ir saugoti žaliųjų zonų teritorijas.
- Tikslas: Kitos rajono viešosios infrastruktūros priežiūra.
Uždaviniai: Kitos rajono viešosios infrastruktūros priežiūra.

Šiuo strateginiu planu planuojami pasiekti rezultatai:

1. Gyventojų iniciatyvų projektų finansavimui skirti ne mažiau kaip 60,0 tūkst. Eur kasmet.
2. Pradėti teikti papildomą išmoką gimus vaikui.
3. Pradedama įgyvendinti Jaunimo užimtumo vasarą ir integracijos į darbo rinką priemonė.
4. Modernizuoti sveikatos centrą bei užtikrinti jo teikiamų paslaugų prieinamumą ir kokybę.
5. Mobilijų komandų paslaugų kokybės ir prieinamumo pagerinimas, užtikrinant ambulatorinės slaugos paslaugas namuose.
6. Atnaujinti ir(ar) modernizuoti ne mažiau kaip 1 ugdymo įstaigą (Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Eglutė“).
7. Stiprinti savivaldos ir verslo bendradarbiavimą, užtikrinant paslaugas verslo pradžiai ir atliepant kitus verslo poreikius.
8. Modernizuoti lankytinus objektus, pritaikant juose šiuolaikines technologijas.
9. Vykdyti plaukimo pamokas vaikams baseine.
10. Konvertuoti Anykščių mieste esančias nepatrauklias ir nefunkcionalias teritorijas į patrauklias, tvariai suplanuotas estetiškas aplinkas gyventojams ir miesto svečiams.
11. Parengti žaliosios infrastruktūros ir pažeistos teritorijos rekultivavimo planus.
12. Kasmet Anykščių mieste pasodinti ne mažiau nei 50 medžių ir krūmų.
13. Vykdyti nuolatinę oro ir vandens kokybės kontrolę.
14. Bus pabaigtas projektas „Raguvėlės mstl. melioracijos statinių remontas“ (suremontuota 1,094 km drenažo linijų).
15. Atlikta Troškūnų g. Anykščių mieste rekonstrukcija (bendras projektas su LAKD), Gegužės g. Anykščių mieste kapitalinis remontas.
16. Informuoti verslus apie galimybę teikti viešąsias paslaugas savivaldai.
17. Gerinti viešosios informacijos prieinamumą ir gyventojų atgalinio ryšio teikimą (interneto svetainėje www.anyksciai.lt sukurti rubriką „Idėjos ir pasiūlymai“ ir kt.)
18. Rengiama dokumentacija Utenos regiono pažangos priemonių įgyvendinimui socialinės apsaugos, švietimo, vandentvarkos, atliekų tvarkymo, pažeistų teritorijų srityse.
19. Kasmet surengti ne mažiau kaip 3 gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais renginius.
20. Plėsti priedangų tinklą savivaldybės teritorijoje, kad užtikrinti 50 proc. gyventojų talpinimą.
21. Vidaus audito ataskaitų perkėlimas į elektroninių dokumentų formatą bei sisteminių vidaus auditų atlikimas.

22. Skaitmenizuotų viešųjų paslaugų teikimo skatinimas.
23. Inicijuoti smurtinio elgesio keitimo programos parengimą ir įgyvendinimą smurtauti linkusiems vaikams ir jaunimui.
24. Organizuoti Utenos apskrities tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių pasitarimus.
25. Profsąjungos Administracijos kolektyvinės sutarties nuostatų įgyvendinimas.
26. Bendruomenių ir NVO veiklai skirti ne mažiau kaip 35,0 tūkst. Eur kasmet.
27. „Tūkstantmečio mokyklų“ programos įgyvendinimas.
28. Įgyvendinti smurto elgesio keitimo programos I etapą.
29. Aktualizuoti kultūros paveldo objektus pagal šiuolaikinius lankytojų poreikius.
30. Atnaujinti tradicinių festivalių sistemą.
31. Teikti konkurencingas kultūros ir kultūrinio turizmo paslaugas.
32. Pradėti rengti tarptautinį literatūrinės srities festivalį.

Nepelno siekiančių ir bendruomeninių organizacijų situacija Anykščių r.

Anykščių r. veikia įvairios NVO, bendruomenės ir kitos visuomeninės organizacijos. Remiantis Anykščių r. savivaldybės duomenimis, Anykščių r. savivaldybėje yra 61 nevyriausybinė organizacija ir 47 bendruomenės organizacijos. Taip pat Anykščių r. teritorijoje veikia 2 vietos veiklos grupės.

Eil. Nr.	Nevyriausybines organizacijos	Bendruomenės
1.	Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugija	Anykščių Jurzdiko bendruomenė
2.	Anykščių raj. literatų klubas „Marčiupys“	Anykščių naujų vėjų bendruomenė
3.	Lietuvos pensininkų draugijos „Bočiai“ Anykščių skyrius	Andrioniškio bendruomenės centras
4.	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Anykščių filialas	Anykščių krašto Varkujiečių bendrija
5.	Pasaulio anykštėnų bendrija	Debeikiečių bendrija
6.	Asociacija trečio amžiaus universitetas	Leliūnų kaimo bendruomenė
7.	VšĮ Anykščių televizijos ir informacijos centras	Mickūniečių bendrija
8.	. Asociacija „Anykščių šventės“	Anykščių rajono Burbiškio kaimo bendruomenė
9.	Anykščių menininkų asociacija	Anykščių krašto Rubikiečių bendrija

10.	Anykščių miesto vietos veiklos grupė	Anykščių rajono N. Elmininkų kaimo bendruomenė
11.	Anykščių rajono vietos veiklos grupė	Anykščių rajono Šepetiškių-Vikonių kaimų bendruomenė
12.	Anykščių vadovų klubas	Ažuožerių kaimo bendruomenė
13.	Klubas „Anykščių senjorai“	Ažuožerių obelų bendruomenė
14.	Asociacija „Anykščių vitražai“	Inkūniečių bendrija
15.	Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos bendruomenė	Kaimo bendruomenė „Elmininkiečių senolių kraštas“
16.	Asociacija „Obuolio“ bendruomenė	Šimonių girios bendruomenė
17.	Anykščių Jono Biliūno gimnazijos bendruomenės centras	Piktagalio kaimo bendruomenė
18.	Anykščių jaunimo klubas „Čia gera sugrįžti“	Storių kaimo bendruomenė
19.	Ažuožerių moterų klubas	Šlavėnų kaimo bendruomenė
20.	Labdaros fondas „Burbiškio bendruomenės centras“	Anykščių rajono Dabužių kaimo bendruomenė
21.	Debeikių moterų veiklos centras	Anykščių rajono Šerių kaimo bendruomenė
22.	Asociacija „Kartų ratas“	Anykščių rajono Budrių kaimo bendruomenė
23.	Asociacija „Raguvėlės moterų klubas“	Antrųjų Svirnų kaimo bendruomenė
24.	Labdaros ir paramos fondas „Baltasis balandis“	Kavarsko centrinė bendruomenė
25.	Svėdasų literatų klubas „Sietuva“	Kavarsko bendruomenės namai
26.	Vaižgantiečių klubas „Pragiedrulys“	Anykščių rajono Nevėžos kaimų bendruomenė
27.	VšĮ „Atvertos langinės“	Anykščių rajono Kurklių miestelio bendruomenė
28.	Skautų klubas „Vis Budžiu“	Anykščių rajono Staškūniškio kaimo bendruomenė
29.	Kavarsko moterų seklyčia	Staškūniškio kaimo draugija
30.	Anykščių moterų informacijos ir užimtumo centras	Anykščių rajono Skiemonių kaimo bendruomenė
31.	Anykščių rajono diabetikų klubas „Ateitis“	Anykščių rajono Skiemonių seniūnijos Katlėrių bendruomenė
32.	Anykščių rajono neįgaliųjų draugija	Anykščių rajono Mačionių kaimo bendruomenė

33.	Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras	Butėnų kaimo bendruomenė
34.	Anykščių socialinės gerovės centras	Daujočių bendruomenė
35.	Anykščių rajono sutrikusio intelekto jaunuolių globos asociacija „Vertės ratas“	Vaižganto krašto bendruomenė
36.	VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba	Svėdasų bendruomenė
37.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių viltis“	Anykščių rajono Traupio bendruomenė
38.	Neįgaliųjų teatras „Anykščių šviesa“	Levaniškių bendruomenė „Abipus Nevėžio“
39.	„Šeimos idėjų centras“ VšĮ	Anykščių rajono Troškūnų seniūnijos Kiaušgalio bendruomenė
40.	VšĮ „Anykščių jausmų ratas“	Anykščių rajono Raguvėlės bendruomenė
41.	Viešoji įstaiga Raguvėlės vaikų dienos centras	Anykščių rajono Smėlynės kaimo bendruomenė
42.	Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ Filialas „Senjorų prieglobstis“ Troškūnuose	„Raguvėlės juosta“ asociacija
43.	Asociacija „Kalitos kalnas“	Surdegio bendruomenė
44.	Anykščių sporto klubas „Punktukas“	Troškūnų bendruomenė
45.	Anykščių karatė sporto klubas	Vašuokėnų bendruomenė
46.	Anykščių teniso klubas „Anykščių kortas“	Anykščių rajono Viešintų bendruomenė
47.	Sveikos gyvensenos klubas „Anykščių vaivorykštė“	Akmenos kaimo bendruomenė
48.	Lietuvos Gatvės Vaikų Futbolo Federacijos Anykščių Skyrius	
49.	Slidinėjimo klubas „Viesulas“	
50.	Sporto klubas „Anykščių burės“	
51.	Anykščių rajono sporto klubas „Vėtrungė“	
52.	Anykščių rajono šachmatų klubas „Šešiasdešimt keturi“	
53.	Anykščių technikos sporto klubas „Motorsportas“	
54.	VšĮ „Volupis“	
55.	Mickūnų motokroso parkas	

56.	Futbolo Sporto klubas	
57.	Sporto klubas „Anykščių Elmis“	
58.	Sporto klubas „Vilartas“	
59.	Žirginio sporto klubas „Orionas“	
60.	Kavarsko sporto ir pramogų klubas	
61.	Sporto klubas „Troškūnietis“	

Anykščių r. savivaldybė kiekvienais metais skelbia nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų bei Savivaldybės įstaigų atstovų atranką į Anykščių rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybą (toliau – NVO taryba). NVO taryba būna sudaryta iš:

- 3 nevyriausybinių organizacijų atstovų,
- 3 bendruomeninių organizacijų atstovų,
- 1 Savivaldybės administracijos atstovo,
- 2 Savivaldybės tarybos narių,
- 1 Savivaldybės įstaigos atstovo.

NVO taryba yra patariamoji institucija, užtikrinanti nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) dalyvavimą nustatant, formuojant ir įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką Anykščių rajono savivaldybėje. NVO tarybos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio. NVO tarybos nariams už dalyvavimą NVO tarybos veikloje nemokama.

NVO taryba atlieka šias funkcijas:

- teikia Savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl Savivaldybės teritorijoje veikiančių NVO stiprinimo;
- dalyvauja rengiant Savivaldybės institucijų ir įstaigų teisės aktų, susijusių su NVO plėtra, projektus;
- dalyvauja Savivaldybės institucijoms ir įstaigoms atliekant analizę dėl Savivaldybės administruojamų viešųjų paslaugų teikimo ir teikia pasiūlymus dėl viešųjų paslaugų teikimo;
- dalyvauja darbo ir ekspertų grupėse NVO plėtros valstybės politikos klausimams svarstyti.

Anykščių r. savivaldybė inicijavo nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ sudarymą, kurio dėka yra finansuojami Anykščių r. veikiančių organizacijų projektai. Deja, bet nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų aktyvumas yra itin mažas: iš 140 organizacijų, 2023 m. birželio mėnesį buvo pateiktos tik 13 paraiškų finansavimui gauti, iš kurių buvo finansuota 12 paraiškų. Taip pat įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.2.09 priemonę „nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų iniciatyvų skatinimas ir rėmimas“, 2023 m. vykusiam konkursui buvo pateikta vos 3 Anykščių r. nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų paraiškos finansavimui gauti. Atsižvelgiant į

Anykščių r. veikiančių nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų neaktyvumą (dviejuose konkursuose pateikta vos 16 paraiškų iš 140 potencialių pareiškėjų) teikiant paraiškas finansavimui gauti, galima daryti prielaidą, kad skelbiami konkursai neatitinka minėtų organizacijų poreikio ir/arba nepakankama motyvacija siekiant projekcinio finansavimo iš Anykščių r. savivaldybės.

APIE Levaniškių bendruomenę „Abipus Nevėžio“

Levaniškių kaimas įsikūręs Traupio seniūnijoje trijų rajonų pakraštyje – atokiausiame Anykščių rajono kampelyje šalia Ukmergės ir Panevėžio rajonų. Per Levaniškes teka upė Nevėžis mielai priimdamas Lankstupio intaką.

Levaniškiai kaip administracinis vienetas susiformavo tik XX a. viduryje, kai nuo XIX a. pradžioje įsikūrę Senieji Levaniškiai susiliejo su XIX a. pabaigoje įsikūrusiais Naujaisiais Levaniškiais. Yra žinoma, kad dar 1863 m. Zigmo Sierakausko sukilėlių rinktinės batalionas, vadovaujamas Dominyko Felicijono Maleckio (1841–1863 m.), kovėsi su Rusijos imperijos kariuomenės daliniu, deja – pralaimėjus mūšį žuvo 7 sukilėliai, o pats bataliono vadas suimtas ir 1863 m. gruodį Ukmergėje pakartas.

1923 m. Senųjų Levaniškių kaime buvo 34 sodybos, 186 gyventojai. Kaime veikė grietinės nugriebimo punktas, parduotuvė. Nuo 1924 metų kaime įkurta pradžios mokykla, kuri 1961-69 buvo pagrindinė, kol mažėjant vaikams 2009 m. uždarė. Socializmo periodu Senieji ir Naujieji Levaniškiai nuo 1949 m. buvo įjungti į Levaniškių kolūkį, kuris 1991 m. sėkmingai iširo. Levaniškiuose penkiasdešimt metų veikė stipri biblioteka - nuo 1950 iki 2001 metų, vėliau įsikūrė Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Traupio filialo kilnojamoji bibliotekėlė.

Kaime niekad nebuvo bažnyčios, Traupio kunigai šv. mišias laikydavo kažkada buvusioje koplyčioje, o va turėtos kapinaitės nenaudojamos nuo XIX a. sunyko, tad kalnelio centre liko vienas antkapinis paminklas su postamente iškalto skaičiumi „1890“. Ir dabar levaniškėčiai priklauso Traupio parapijai.

1968–1974 m. Levaniškių kaimo pietinėje dalyje, Nevėžio dešiniojoje pakrantėje pasodintas 10 ha ploto parkas, kurį sukūrė ir prižiūrėjo pedagogas-gamtininkas Paulius Glemža (1921–2002 m.) pagal architektės Teklės Šešelgienės projektą. Parke auga daug ąžuolų, liepų ir kitų vietinių rūšių medžių bei krūmų, o tarp jų ir retesni medžiai: balzaminis kėnis, serbinė eglė, glaustašakis skroblas, Mako ieva, pilkasis riešutmedis, berlyninė tuopa – iš viso 65 rūšys. 2004 m. Levaniškių parkas įamžintas atidengiant medžio drožėjo Arūno Šafrono stogastulpį su užrašu „Pauliaus Glemžos parkas“.

Levaniškiai ribojasi ir gyvenimu labai susiję su Šapio kaimu. Jo pakilesnėje vietoje, buvusiuose senkapiuose, gyventojams ėmus laidoti artimuosius, susiformavo Šapio senųjų kapinių kompleksas, kuriuose palaidoti pokario metais, čekistų ir stribų vykdytos operacijos metu, Šilų miško bunkeryje 1949 m. liepos 31 dieną žuvę 7 Vyčio apygardos partizanai: apygardos štabo viršininkas, Krištaponio rinktinės vado pavaduotojas Kostas Tvaska-Rugelis (g. 1926), tos pačios rinktinės būrio vadas Jonas Baltušnikas-Vienuoelis (g. 1917), Stasys Bareika-Krienas (g. 1922), Kazimieras Janonis-Perlas (g. 1923), Kazimieras Rinkevičius-Berželis (g. 1921), Jonas Tumšis-Kitras (g. 1920) ir Edvardas Vengrys (g. 1917), Jų atminimui 1990 m. rugsėjį Jono Kadžionio rūpesčiu buvo pastatyti septyni vardiniai Lietuvos kario kryžiai su įrašais, kuriuos suprojektavo Eligijus Smetona, o kapinės nuo 1993 m. tapo Valstybės saugomu objektu.

Netoli Levaniškių stūkso valstybės saugomas kultūros paveldo objektas – Piliakalnis, datuojamas I tūkstantmečiu. Į pietryčius nuo jo 0,5 ha plote rasti papėdės gyvenvietės artefaktai.

Padavimai byloja, kad kalną supylė žygiavę kariai savo kepurėmis, o kiti sako, kad užteko kažkada gyvenusio milžino trijų kepurėlių smėlio.

Šalia Levaniškių, buvusio Janapolio dvaro sodyboje yra išlikę dvaro fragmentai - unikalūs aštuonkampio formos vienaukščiai rotondos tūrio svirnai su langais ir rūšiais. Manoma, kad dvaro sodyba susikūrė XVIII a. pirmoje pusėje, tada ją sudarė mūriniai rūmai, abiejose rūmų pusėse stovėjo ofcinos, o už jų svirnai. Kaip matyti iš 1784 m. Traupio bažnyčios inventoriaus, vienas iš svirnų levaniškiesiems tarnavo kaip koplyčia maldų metu. Dvaro sodyba turėjo ir angliško tipo 4 ha. parką su link jo einančia dviejų eilių liepų įvažiavimo alėja besiremiančia į centrinius vartus.

Levaniškiuose šiuo metu gyvena virš trijų šimtų žmonių. Pats Levaniškių kaimas 2009 m. tapo Levaniškių seniūnaitijos centras, todėl tuo pat metu įsikūrė ir Levaniškių bendruomenė „Abipus Nevėžio“. Kai poreikis telktis kyla „iš apačios“, bendruomenė veikia ypač aktyviai, kasmet stiprėja, jos veikla tampa įvairiapusiškesne, kylančius poreikius ir problemas sprendžia vieningai, esant reikalui, visi žmonės susikimba ir kartu padaro kas reikalinga. Bendruomenės aktyvistai rengia tradicines šventes, parodas, organizuoja išvykas, susitikimus, talkas, tvarko kaimo viešąsias erdves, sodina ir prižiūri gėlynus, dalyvauja projektinėse veiklose, didžiuojasi savo žmonėmis, amatais, kraštovaizdžiu, prasmingais darbais, gražiomis tradicijomis ir aktyviai dalyvauja kuriant savo perspektyvas bei ateities gyvenimą.

2013 metais atliktas Levaniškių bendruomenės pastato vidaus remontas, jis pritaikytas bendruomenės įvairiapusei veiklai. 2015 metais teritorijoje, prie bendruomenės pastato įkurtas labai reikalingas lauko treniruoklių parkas ir vaikų žaidimų aikštelė. Bendruomenės namuose suremontuotos patalpos skirtos sporto salės įrengimui, taip pat įsigyti virtuvės baldai ir virtuvės įranga, sukurta kaimo žmonių paslaugoms materialinė bazė.

Atliepiančią jaunų žmonių poreikius bei plečiant jų veiklų pasirinkimo spektrą, 2019 metais buvo įkurta Atvira Jaunimo erdvė, veikusi trejus metus. Pati bendruomenė ketvirtus metus vykdo užimtumo programą, įdarbina ilgalaikius bedarbius. Pagal 2019 - 2020 m. projektą „Levaniškių bendruomenės mažosios infrastruktūros atnaujinimas“ – pagerinta Levaniškių bendruomenės mažosios apimties infrastruktūra ir ji pritaikyta gyventojų poreikiams, atnaujinta ir padidinta bendruomenės namų automobilių stovėjimo aikštelė, atnaujinta bendruomenės namų tvora.

Organizuotame VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros („ZUA“) „Mūsų kaimo bendruomenės pasididžiavimas“ konkurse, bendruomenė „Abipus Nevėžio“ 2020 metais tapo nugalėtoja. 2021 metais panaudojant projektines lėšas, bendruomenė įsigijo, sumontavo vaizdo stebėjimo sistemą prie bendruomenės namų ir pagrindinėje kaimo sankryžoje. Šis įgyvendintas sumanymas stipriai prisidėjo prie gyventojų ir gyvenamosios aplinkos saugumo. 2022 m. bendruomenės iniciatyva, buvo pakeistas bendruomenės pastato stogas.

Eilę metų bendruomenės nariai susirinkimuose kėlė klausimą ir diskutavo dėl P. Glemžos parko pilno sutvarkymo ir įveiklinimo, todėl buvo nutarta jungtis prie „Dalyvauk“ iniciatyvos. Tikslas - sukurti patrauklią ir patogią poilsio zoną vietos gyventojams ir svečiams Levaniškių kaimo P. Glemžos parke. Ką sėkmingai ir vykdome šiuo metu.

Kaip bendruomenėje suprantamas agroturizmas?

Levaniškių bendruomenėje ilgus metus vystyta idėja dėl agroturizmo plėtros kaime. Rengiant strategiją tapo aišku, kad bendruomenės aktyvieji dalyviai ir gyventojai pritaria bei vienodai supranta agroturizmo vystymo poreikį bei jo kryptis, įsisąmonino ir išsivirtino jungtinę nuomonę, kad nesudėtingai pakeitus kai kuriuos įprastus dalykus ir sukūrus tarpusavio pasitikėjimu grįstą bendradarbiavimą, kuriant naujas paslaugas atvykstantiesiems lankytojams ir poilsiautojams, susiformuos galimybė visiems gyventi geriau.

Kadangi Levaniškių kaimo demografiniai rodikliai yra lėtai neigiami, tad gyventojų sąmoningumas ir pilietinis aktyvumas labiau suprantamas kaip kasdienybė susitelkti ties svarbiausiais momentais bendraujant tarpusavyje, su verslininkais, kitais aktyviais idėjų turinčiais krašto gyventojais, ir taip padaryti pokyčius savo gyvenamojoje aplinkoje.

Tam, kad bendruomenėje tikslingai identifikuotume svarbiausias, daugumai aktualias problemas, nustatytume realias galimybes bendruomenei kartu su savivalda, vietos verslininkais ir ūkininkais kaip lygiaverčiais partneriais veikti ir ieškoti sprendinių, kurie gerintų gyvenančiųjų gyvenimo kokybę, parengėme šią bendruomenės agroturizmo plėtojimo strategiją.

Analizės dalis

Levaniškių kaime (Traupio paštas, 29290 Anykščių rajono savivaldybė, 2011 m. surašymo duomenimis buvo 331 gyventojas, o 2021 m. – 234.

Pagal Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano IV etapą - sprendinių rengimo stadija (2007 m.), miestai ir gyvenamosios vietovės bus plėtojamoms, įvertinant Anykščių rajono teritorijos Bendrojo plano koncepcijoje numatytą kategorijų hierarchinę seką, tad Levaniškiams yra nustatyta „d“ kategorija, kai taikomas palaikomasis režimas atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus kitimą ir savivaldybės galimybes juos remti.

Greta nacionalinės ir regioninės svarbos turistinių trasų, kurių dalys patenka į Anykščių rajono teritoriją, yra kuriamos savarankiškos regioninės ir vietinės svarbos pažintinės turistų judėjimo kelių sistemos. Pagal numatytas vandens (baidarių ir valčių) turizmo vystymui, paupių bei paežerių gamtinių bei kultūrinių vertybių pažinimui skirtas priemones, Levaniškiai patenka į „Anykščių rajono vandens keliai“ sistemą.

Pagal žemės ūkio paskirties žemės funkcinę agrarinės teritorijos zonavimą Levaniškiai priskiriami I zonavimui, tai perspektyvių gyvenamųjų vietovių įtakos ir rekreacinių arealų zona, kurioje prioritetas teikiamas gyvenamųjų vietovių plėtrai ir individualiai statybai.

Atsižvelgiant į zonavimą, Levaniškiuose turi būti užtikrinti buitinių nuotekų surinkimas ir išvalymas. Tam planuota atlikti buitinių nuotekų surinkimo sistemų technologijų parinkimą bei įdiegimą, rezervuoti teritorijas šalia kelių, gatvių skirtas komunikacinių koridorių tiesimui.

SSGG analizė

SSGG analizė kaip strateginio planavimo įrankis, padeda suprasti vidinius ir išorinius bendruomenės veiksnius, leidžia išsiaiškinti, kokias pagrindines stiprybes galima išnaudoti, kokių silpnųjų reikėtų vengti ar jas mažinti, kokias galimybes galima pasitelkti plėtrai ar problemų sprendimui, kokios grėsmės gali ateityje neigiamai paveikti veiklą ar augimą.

Analizės tikslas – sukurti aiškų bendruomenės veikimo planą, kuris remiasi realiais duomenimis ir objektyviu aplinkybių vertinimu yra naudinga:

a) strateginio planavimo metu – padeda nustatyti aiškias kryptis ir prioritetus, remiantis vidiniais ir išoriniais veiksniais;

b) sprendimų priėmimui – galima priimti labiau pagrįstus sprendimus, atsižvelgdami į tai, kur galima augti ir kokių problemų vengti;

c) probleminių sričių nustatymui – analizė leidžia išryškinti sritis, kuriose bendruomenė susiduria su sunkumais, ir nustatyti, kaip tuos sunkumus išspręsti;

d) resursų paskirstymui – galima geriau paskirstyti resursus, atsižvelgiant į stipriąsias ir silpnąsias puses ir tuo pačių didinti bendruomenės konkurencingumą.

Analizė padeda efektyviai planuoti ir prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos, siekiant ilgalaikės sėkmės.

LEVANIŠKIAI	
Stiprybės	Silpnybės
Daugiau nei pusę gyventojų yra darbingo amžiaus	Ženkliai sensta bendruomenė, nuteka jaunimas
Bendruomenės nariai draugiški, aktyviai ir savanoriškai įsitraukia į veiklas	Nebėra bendrojo lavinimo mokyklos ir mažėjo mokinių skaičius
Bendruomenėje vyrauja patriotiškumo savo kraštui pojūtis, o kūrybiški žmonės įsitraukia į edukacijų veiklą	Nėra kultūros įstaigos, o sporto infrastruktūra išvystyta prastai
Bendruomenė palaiko tradicija rengdama kasmetinius kultūros ir sporto renginius	Neišvystyti turizmo ir kultūros traukos paveldo objektai
Sudarytos sąlygos teikti kokybiškas socialines paslaugas bendruomenės gyventojams ir plėtoti suaugusiųjų neformalųjų mokymąsi	Neišvystyta turizmo paslaugos ir infrastruktūra apgyvendinimo, sveikatinimosi ir maitinimo srityje
Biblioteka veikia savanoriškumo pagrindais ir yra lankoma	Daug apleistų nesaugių pastatų darkančių aplinką
Didžiąją teritorijos dalį užima augalininkystės ūkininkavimo plotai ir yra daug veikiančių žemės ūkių	Prastai išvystyta kelių infrastruktūra, daug kelio neasfaltuota
Patrauklus gamtos parkas yra bendruomenės mėgiamas ir globojamas	Judumo aplinka nesaugi, nes trūksta šaligatvių ir dviračių takų
Patogi geografinėje padėties ramiam gyvenimui	Nėra centralizuotų nuotekų ir vandens tiekimo sistemų
	Mažai veikiančių smulkaus ir vidutinio verslo įmonių
	Trūksta žmogiškųjų resursų rengti ir įgyvendinti projektus, o nauji gyventojai vangiai įsitraukia į veiklas

Galimybės	Grėsmės
Saugaus judumo kelių ir maršrutų sutvarkymas pritaikant gyventojų ir lankytojų patogumui	Silpnas valdžios dėmesys bendruomenės veiklai ir neatitinkantysis bendruomenės poreikių veiklos finansavimas
Rekreacinės erdvės parengimas ir įveiklinimas agroturizmo lankytojams	Bendruomenės naujai atsikėlusiu narių neveiklumas dėl pasikeitusių kaimo gyvenimo poreikių
Paveldo traukos objektų sutvarkymas ir įveiklinimas	Trečiojo pasaulio išorinių jėgų primesta nusistovėjusio gyvenimo sanklodos suirutė
Paslaugų agroturizmo lankytojams plėtra	Greitai augantis gyventojų mažėjimas ir vaikų neatėjimas į bendruomenę
Levaniškių gyvenimo istorijos viešinimas	Savivaldos rinkimų sukurtas politinis nestabilumas bendruomenės atžvilgiu
E-paslaugų prieinamumo gyventojams priemonių diegimas	

Misija, vizija ir vertybės

MISIJA

Bendrustėje puoselėjame tradicijas, kuriame galimybes sveikai, patogiai ir inovatyviai aplinkai, mokame pasidžiaugti pokyčiais ir pasiekimais.

VIZIJA

Levaniškiai - žalios Aukštaitijos lengvas miestelis,

kur vietiniai gyvena ramiai, pakeleiviai užsuka dažnai,

o sustoję tiesiog pasilieka.

BENDRUOMENĖS VERTYBĖS

VIENINGUMAS.

Džiaugiamės gyvendami ir veikdami kartu vardan visų. Mokame išgirsti ir suprasti vieni kitus.

ŽMOGIŠKUMAS.

Gerbiame kiekvieno žmogaus nuomonę, kitą požiūrį ir tradicijas. Esame empatiškai susitelkti ir padėti kitiems kritiniu metu.

PAGARBA.

Dėkojame savo protėviams, kurie išsaugojo ir kūrė mūsų gyvenimo aplinką. Puoselėjame aplinkos gerį, kad padaryti geresniu ateities kartai.

SAUGUMAS.

Kuriame saugumo jausmą, nebijome klysti ir drąsiai veikti. Pasitikime vienas kitu ir gyvename be baimės.

SVEIKAS GYVENIMO BŪDAS.

Gyvename sveikiau turėdami mankštos dozę, racionalią dietą, gražų bendravimą ir naktinį miegą. Tai mums suteikia vidinę ramybę, verčia šypsotis, naudinga kūnui bei sielai ir jaučiamės laimingi.

Prioritetas, tikslai, uždaviniai ir veiksmai

1. PRIORITETAS

TVARIOS IR PALANKIOS AGROTURIZMUI APLINKOS PLĖTRA

Agroturizmo elementų kūrimas, siekiant padidinti atvykstančiųjų srautus ir patogumą gyventi.

1.1. Tikslas

Skatinti vietos agroturizmo augimą.

Padidinti Levaniškių žinomumą kaip agroturizmo kryptį Aukštaitijoje, pritraukiant keliautojus, kuriems svarbi ramybė, gamta ir autentiški kaimo patyrimai.

1.1.1. Uždavinys

Plėtoti ir kurti agroturizmo veiklas, atitinkančias vietos ypatybes

Veiksmai

- 1) Sukurti ūkinės veiklos lankymo ir edukacinių programų maršrutus (pvz., daržininkystės, gyvulininkystės, bitininkystės ar pienininkystės temomis), įskaitant Surviliškio rakandų namą, Traupio sodą, šitakių, smidrų, galvijų auginimo ir kitus ūkius;
- 2) Organizuoti kaimo produktų degustacijas (vietovės nišiniai patiekalai ir produktai), įtraukiant vietinius ūkininkus ir amatininkus;
- 3) Įrengti bendruomenės maitinimo namus keliautojams plėtojant ekologinės gyvensenos madą;
- 4) Įrengti nenaudojamame pastate vidaus dažasvydžio pramogų patalpas, įskaitant persirengimo, poilsio ir higienos patalpas;
- 5) Skatinti pavežėjimo paslaugos verslo sukūrimą;

1.1.2. Uždavinys

Skatinti bendruomenės įsitraukimą į agroturizmo plėtrą

Veiksmai

- 1) Organizuoti mokymus vietiniams gyventojams, kaip plėtoti smulkias agroturizmo verslo iniciatyvas (mažo srauto nakvynės ir poilsio paslaugos, amatai ir rankdarbiai, maisto produktų prekyba, kita);
- 2) Įtraukti vietos verslus ir ūkininkus į bendradarbiavimą ir bendras iniciatyvas su turizmo agentūromis, Turizmo informaciniais centrais, savivaldybėmis;
- 3) Įrengti nacionalinių tradicijų bendruomenės pirtį ir sukurti kvapų, druskų ir kitas sveikatingumo terapijų edukacijas lankytojams;
- 4) Įgyvendinti senjorų IT švietimo veiklas, siekiant palengvinti gyventojams e-paslaugų prieinamumą ir gebėjimą naudotis IT priemonėmis;

1.2. Tikslas

Gerinti vietovės infrastruktūrą agroturizmo plėtrai

Siekti, kad agroturizmas būtų vystomas atsizvelgiant į gamtos išteklius, jų tausojimą bei ekologiškus sprendimus.

1.2.1. Uždavinys

Puoselėti tvarios ir aplinkai draugiškos agroturizmo infrastruktūros kūrimą.

Veiksmai

- 1) Atlikti Parko gatvės 1555 metrų remontą, įskaitant pėsčiųjų/dviračių takelių ir mažųjų saugumo priemonių įrengimą;
- 2) Įveikinti rekreacijai Glemžos parką, įskaitant dviejų įėjimų, pėsčiųjų/dviračių takelių, apšvietimo įrengimą ir mažosios architektūros, sporto aikštutės bei scenos/pavėsinės sukūrimą;
- 3) Išplėtoti Glemžos parko augmeniją sodinant šilanco klimato augalų įvairovę;
- 4) Sutvarkyti Nevėžio upės vagą ties Levaniškiu, įskaitant pakrantės išvalymą, prieinamumo ir ramaus poilsio zonos/pležiuko sukūrimą;
- 5) Įkurti Levaniškių kultūros įstaigą (namus);
- 6) Plėsti sveikatinimusi ir sportui reikiamą mažąją infrastruktūrą;
- 7) Siekti centralizuotų nuotekų ir vandens tiekimo sistemų įdiegimą Levaniškiuose;

1.2.2. Uždavinys

Didinti Levaniškių žinomumą.

Veiksmai

- 1) Kurti agroturizmo skatinimo kampanijas per interneto svetaines, socialinius tinklus bei regioninius turizmo informacijos centrus;
- 2) Rengti ir įgyvendinti Levaniškių gyvenimo istorijos viešinimo ciklą, įskaitant dokumentinio filmo sukūrimą;
- 3) Organizuoti mugės ir tradicinius renginius, akcentuojant vietines tradicijas, kultūrą ir produktus;
- 4) Kas ketverius metrus organizuoti tradicijomis pagrįstą regioninį festivalį;
- 5) Kurti ir įveikinti kultūros paveldo traukos objektus, įskaitant Janapolio kaimo dvaro sodybos svirnius;
- 6) Imtis teisinių veiksmy, siekiant sutvarkyti apleistus nesaugius pastatus darkančius Levaniškių aplinkos harmoniją;

1.3. Tikslas

Gerinti gyvenimo kokybę vietos bendruomenei plėtojant agroturizmą.

Per agroturizmo plėtrą kurti naujas darbo vietas, stiprinti socialinį ir ekonominį stabilumą, tuo pačiu puoselėjant bendruomenės kultūrą ir tradicijas, prisidėti prie ilgalaikio socialinio ir ekonominio stabilumo Levaniškiuose.

1.3.1. Uždavinys

Įgyventi socialinių grupių iniciatyvas plėtojant tvaraus agroturizmo komunikacijos sprendimus

Veiksmai:

- 1) Kurti bendruomenės internetinę svetainę ar platformą, skirtą informacijos sklaidai apie vykstančius renginius, projektus ir bendruomenės naujienas;
- 2) Organizuoti reguliarius bendruomenės susitikimus, kuriuose aptariami svarbūs klausimai, pasidalinama informacija apie agroturizmo plėtrą ir bendrus projektus;
- 3) Skatinti bendravimą su kaimyninėmis bendruomenėmis ir savivaldybe, siekiant didesnio bendradarbiavimo agroturizmo srityje;
- 4) Kurti bendruomenės savanorių programas, kuriose įvairaus amžiaus žmonės galėtų prisidėti prie renginių, projektų ar infrastruktūros tobulinimo darbų;
- 5) Skatinti bendradarbiavimą tarp vietinių verslininkų, ūkininkų, kultūros veikėjų ir kitų gyventojų, siekiant įtraukti juos į agroturizmo plėtrą ir bendruomenės gerovės gerinimą;

1.3.2. Uždavinys

Stiprinti bendruomenės organizacinius gebėjimus plečiant agroturizmo partnerystę

Veiksmai:

- 1) Organizuoti mokymus bendruomenės nariams apie projekto valdymą, planavimą, veiklų koordinavimą, siekiant efektyviau įgyvendinti agroturizmo ir kitus vietos projektus;
- 2) Inicijuoti vietos renginius (pvz., mugės, festivalius), susijusius su tradiciniais amatais, vietos produktais ir kultūra, įtraukiant kitus regiono kaimus ar miestus.
- 3) Užmegzti partnerystes su tarptautiniais agroturizmo tinklais ir organizacijomis, siekiant keistis gerąja praktika, dalyvauti bendruose projektuose ir renginiuose;
- 4) Dalyvauti regioniniuose ir tarptautiniuose agroturizmo bei kaimo plėtros renginiuose, pristatant Levaniškį kaip vietą, kurioje vystoma tvari turizmo veikla;

Prioriteto, tikslų ir uždavinių matavimo rodikliai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Rodiklis	Reikšmė	Duomenų šaltinis
1.	PRIORITETAS. TVARIOS IR PALANKIOS AGROTURIZMUI APLINKOS PLĖTRA	Stabilus arba augantis gyventojų skaičius	0-5 proc.	Lietuvos statistikos departamentas
1.1.	TIKSLAS. Skatinti vietos agroturizmo augimą.	Lankytojų nakvynių skaičiaus augimas	5 proc. kasmet	Bendruomenės duomenys
1.1.1.	UŽDAVINYS. Plėtoti ir kurti agroturizmo veiklas, atitinkančias vietos ypatybes	Įgyvendintos veiklos iki 2029 m. ne mažiau	55 proc.	Bendruomenės duomenys
1.1.2.	UŽDAVINYS. Skatinti bendruomenės įsitraukimą į agroturizmo plėtrą	Įgyvendintos veiklos iki 2029 m. ne mažiau	55 proc.	Bendruomenės duomenys
1.2.	TIKSLAS. Gerinti vietovės infrastruktūrą agroturizmo plėtrai	Įrengta/sutvarkyta vietinių kelių metrais	1555	Bendruomenės duomenys
1.2.1.	UŽDAVINYS. Puoselėti tvarios ir aplinkai draugiškos agroturizmo infrastruktūros kūrimą	Įgyvendintos veiklos iki 2029 m. ne mažiau	55 proc.	Bendruomenės duomenys
1.2.2.	UŽDAVINYS. Didinti Levaniškių žinomumą.	Įgyvendintos veiklos iki 2029 m. ne mažiau	55 proc.	Bendruomenės duomenys
1.3.	TIKSLAS. Gerinti gyvenimo kokybę vietos bendruomenei plėtojant agroturizmą.	Gyventojų pasitenkinimo gyvenimo kokybe augimas	5 proc. kas du metus	Apklauso duomenys
1.3.1.	UŽDAVINYS. Įgyventi socialinių grupių iniciatyvas plėtojant tvaraus agroturizmo komunikacijos sprendimus	Įgyvendintos veiklos iki 2029 m. ne mažiau	55 proc.	Bendruomenės duomenys
1.3.2.	UŽDAVINYS. Stiprinti bendruomenės organizacinius gebėjimus plečiant agroturizmo partnerystę	Įgyvendintos veiklos iki 2029 m. ne mažiau	55 proc.	Bendruomenės duomenys

Priemonių planas

Eil. Nr.	Pavadinimas	Rodiklis	Reikšmė	Terminas	Finansavimo šaltinis
1.	PRIORITETAS TVARIOS IR PALANKIOS AGROTURIZMUI APLINKOS PLĖTRA				
1.1.	TIKSLAS. Skatinti vietos agroturizmo augimą				
1.1.1.	UŽDAVINYS Plėtoti ir kurti agroturizmo veiklas, atitinkančias vietos ypatybes				
1.1.1.1	PRIEMONĖS Sukurti ūkinės veiklos lankymo ir edukacinių programų maršrutus (pvz., daržininkystės, gyvulininkystės, bitininkystės ar pienininkystės temomis), įskaitant Surviliškio rakandų namą, Traupio sodą, šitakių, smidrų, galvijų auginimo ir kitus ūkius	Lankymo maršrutas	2	2025-2026	Bendruomenės savanoriška veikla
1.1.1.2	Organizuoti kaimo produktų degustacijas (vietovės nišiniai patiekalai ir produktai), įtraukiant vietinius ūkininkus ir amatininkus	Degustacija	2	2025-2026	Bendruomenės savanoriška veikla
1.1.1.3	Įrengti bendruomenės maitinimo namus keliautojams plėtojant ekologinės gyvensenos madą	Įrengti namai	1	2026-2027	Savivaldybės lėšos, Bendruomenės savanoriška veikla
1.1.1.4	Įrengti nenaudojamame pastate vidaus dažasvydžio pramogų patalpas, įskaitant persirengimo, poilsio ir higienos patalpas;	Įrengtos patalpos	1	2025-2026	Savivaldybės lėšos, Bendruomenės savanoriška veikla
1.1.1.4	Skatinti pavežėjimo paslaugos verslo sukūrimą	Veikianti paslauga	1	2026-2027	VVG lėšos
1.1.2.	UŽDAVINYS. Skatinti bendruomenės įsitraukimą į agroturizmo plėtrą				
1.1.2.1	PRIEMONĖS Organizuoti mokymus gyventojams plėtoti smulkias agroturizmo verslo iniciatyvas	Mokymo ciklas kas 2 metus	2	2025-2028	Savivaldybės lėšos

	(mažo srauto nakvynės ir poilsio paslaugos, amatai ir rankdarbiai, maisto produktų prekyba)				
1.1.2.2.	Įtraukti vietos verslus ir ūkininkus į bendradarbiavimą ir bendras iniciatyvas su turizmo agentūromis, Turizmo informaciniais centrais, savivaldybėmis	Įgyvendinta iniciatyva	2	2026-2028	Bendruomenės savanoriška veikla
1.1.2.3.	Įrengti nacionalinių tradicijų bendruomenės pirtį ir sukurti kvapų, druskų ir kitas sveikatingumo terapijų edukacijas lankytojams	Veikianti pirtis	1	2028-2029	Savivaldybės lėšos, VVG
1.1.2.4.	Įgyvendinti senjorų IT švietimo veiklas, siekiant palengvinti gyventojams e-paslaugų prieinamumą ir gebėjimą naudotis IT priemonėmis	Mokymo ciklas kas metus	4	2026-2029	Savivaldybės lėšos, projektinė lėšos
1.2.	TIKSLAS Gerinti vietovės infrastruktūrą agroturizmo plėtrai				
1.2.1.	UŽDAVINYS Puoselėti tvarios ir aplinkai draugiškos agroturizmo infrastruktūros kūrimą				
1.2.1.1.	PRIEMONĖS Atlikti Parko gatvės 1555 metrų remontą, įskaitant pėsčiųjų/dviračių takelių ir mažųjų saugumo priemonių įrengimą	Sutvarkyta gatvė metrais	1555	2027-2028	Savivaldybės lėšos, projektinė lėšos
1.2.1.2.	Įveiklinti rekreacijai Glemžos parką, įskaitant dviejų įėjimų, pėsčiųjų/dviračių takelių, apšvietimo įrengimą ir mažosios architektūros, sporto aikštutės bei scenos/pavėsinės sukūrimą	Įveiklintas parkas	1	2028	Savivaldybės lėšos, Bendruomenės savanoriška veikla
1.2.1.3.	Išplėtoti Glemžos parko augmeniją sodinant šylančio klimato augalų įvairovę	Pasodinta augmenijos (medžiai krūmai) vnt.	111	2026-2027	Bendruomenės savanoriška veikla ir sukauptos lėšos

1.2.1.4.	Sutvarkyti Nevėžio upės vagą ties Levaniškiu, įskaitant pakrantės išvalymą, prieinamumo ir ramaus poilsio zonos/pležiuko sukūrimą	Įrengtas poilsio vieta	1	2027-2028	Savivaldybės lėšos, NMA, Bendruomenės savanoriška veikla ir sukauptos lėšos
1.2.1.5.	Įkurti Levaniškių kultūros įstaigą (namus)	Veikianti įstaiga	1	2029	Savivaldybės lėšos, Bendruomenės savanoriška veikla
1.2.1.6.	Plėsti sveikatinimusi ir sportui reikiamą mažąją infrastruktūrą	Sporto aikštelė	1	2027-2028	Projektinė lėšos
1.2.1.7.	Siekti centralizuotų nuotekų ir vandens tiekimo sistemų įdiegimą Levaniškiuose	Pajungta namų priesterių	30 proc.	2028-2029	Savivaldybės lėšos

UŽDAVINYS					
1.2.2.	Didinti Levaniškių žinomumą				
1.2.2.1.	PRIEMONĖS. Kurti agroturizmo skatinimo kampanijas per interneto svetaines, socialinius tinklus bei regioninius turizmo informacijos centrus	Priemonės	10	2025-2029	Bendruomenės savanoriška veikla
1.2.2.2.	Rengti ir įgyvendinti Levaniškių gyvenimo istorijos viešinimo ciklą, įskaitant dokumentinio filmo sukūrimą	Priemonės/filmas	2/1	2026-2027	Bendruomenės savanoriška veikla/ pritrauktinės sponsorių lėšos
1.2.2.3.	Organizuoti mugės ir tradicinius renginius, akcentuojant vietines tradicijas, kultūrą ir produktus	Renginiai/mugės	5/5	2025-2029	Bendruomenės savanoriška veikla ir sukauptos lėšos
1.2.2.4.	Kas ketverius metus organizuoti tradicijomis pagrįstą regioninį festivalį	Festivalis	1	2028	Bendruomenės savanoriška veikla/

					pritrauktinės sponsorių lėšos
1.2.2.5.	Kurti ir įveikinti kultūros paveldo traukos objektus, įskaitant Janapolio kaimo dvaro sodybos svirnus	Įveiklintas objektas	2	2025-2029	Bendruomenės savanoriška veikla/ pritrauktinės sponsorių lėšos
1.2.2.6.	Imtis teisinių veiksmų, siekiant sutvarkyti apleistus nesaugius pastatus darkančių Levaniškių aplinkos harmoniją	Sutvarkytų apleistų pastatų proc.	50 proc.	2025-2029	Savivaldybės lėšos

1.3.	TIKSLAS. Gerinti gyvenimo kokybę vietos bendruomenei plėtojant agroturizmą				
-------------	---	--	--	--	--

1.3.1.	UŽDAVINYS. Įgyventi socialinių grupių iniciatyvas plėtojant tvaraus agroturizmo komunikacijos sprendimus				
---------------	---	--	--	--	--

1.3.1.1.	PRIEMONĖS. Kurti bendruomenės internetinę svetainę ar platformą, skirtą informacijos sklaidai apie vykstančius renginius, projektus ir bendruomenės naujienas	Platforma ar svetainė	1	2026	Savivaldybės lėšos, projektinės lėšos
1.3.1.2.	Organizuoti reguliarius bendruomenės susitikimus, kuriuose aptariami svarbūs klausimai, pasidalinama informacija apie agroturizmo plėtrą ir bendrus projektus	Susitikimai kas 6 mėn.	10	2025-2029	Bendruomenės savanoriška veikla
1.3.1.3.	Skatinti bendravimą su kaimyninėmis bendruomenėmis ir savivaldybe, siekiant didesnio bendradarbiavimo agroturizmo srityje	Susitikimai kartą į metus	5	2025-2029	Bendruomenės savanoriška veikla
1.3.1.4.	Kurti bendruomenės savanorių programas, kuriose įvairaus amžiaus žmonės galėtų prisidėti prie renginių, projektų ar infrastruktūros tobulinimo darbų	Programa	2	2025-2029	Bendruomenės savanoriška veikla
1.3.1.5.	Skatinti bendradarbiavimą tarp vietinių verslininkų, ūkininkų, kultūros veikėjų ir kitų	Įgyvendintos iniciatyvos	2	2025-2029	Bendruomenės

	gyventojų, siekiant įtraukti juos į agroturizmo plėtrą ir bendruomenės gerovės gerinimą.				savanoriška veikla
1.3.2.	UŽDAVINYS. Stiprinti bendruomenės organizacinius gebėjimus plečiant agroturizmo partnerystę				
1.3.2.1.	PRIEMONĖS. Organizuoti mokymus bendruomenės nariams apie projekto valdymą, planavimą, veiklų koordinavimą, siekiant efektyviau įgyvendinti agroturizmo ir kitus vietos projektus	Mokymo ciklas kas 2 metus	2	2026-2029	Savivaldybės lėšos, projektinės lėšos
1.3.2.2.	Inicijuoti vietos renginius (pvz., mugės, festivalius), susijusius su tradiciniais amatais, vietos produktais ir kultūra, įtraukiant kitus regiono kaimus ar miestus	Jungtiniai renginiai	2	2026-2029	Bendruomenės savanoriška veikla
1.3.2.3.	Užmegzti partnerystes su tarptautiniais agroturizmo tinklais ir organizacijomis, siekiant keistis gerąja praktika, dalyvauti bendruose projektuose ir renginiuose	Partnerystės susitarimai	2	2026-2029	Bendruomenės savanoriška veikla
1.3.2.4.	Dalyvauti regioniniuose ir tarptautiniuose agroturizmo bei kaimo plėtros renginiuose, pristatant Levaniškius kaip vietą, kurioje vystoma tvirturizmo veikla	Dalyvavimas	2	2026-2029	Bendruomenės savanoriška veikla